Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 231 (8221). ● 6 декабрь, 1983 йил ● СЕШАНБА ● Баҳоси 3 тийин

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ВА ВЦСПСДА

Саноатда меҳнатни ташкил этиш ва уни рағбатлантиришнинг бригада формасини янада ривожлантириш ҳамда самарадорлигини ошириш тўғрисидаги масала КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети ва ВЦСПСда кўриб чиқилиб, тегишли қарорлар қабул қилинди.

КПСС Марказий Комитетининг «Саноатда меҳнатни ташкил этиш ва уни рағбатлантиришнинг бригада формасини янада ривожлантириш ҳамда самарадорлигини ошириш тўғрисида»ги қарорида қуйидагилар қайд этиб ўтилади: ҳозирги шароитда меҳнатни ташкил этиш ва уни рағбатлантиришнинг бригада формаси корхоналар иши самарадорлигини оширишнинг, меҳнаткашларни ишлаб чиқаришни бошқаришга кенг жалб этиш ва тарбиялашнинг йўналишларидан биридир. Бригадалар ижтимоий ишлаб чиқаришни янада интенсивлашда, партия XXVI съездининг, КПСС Марказий Комитети 1982 йил ноябрь ва 1983 йил июнь Пленумларининг қарорларини бажаришда тобора катта роль ўйнамоқдалар, меҳнат коллективларининг асосий ишлаб чиқариш ва социал ячейкаси бўлиб қолмоқдалар.

Кейинги йилларда янги типдаги бригадалар — ягона наряд асосида ишлаб пировард натижаларга қараб ҳақ тўланадиган комплекс ва узлуксиз ишлайдиган бригадалар ривожланиб бормоқда. Бундай бригадаларда меҳнат унумдорлиги бирмунча юксак суръатлар билан ошмоқда, иш вақтининг зое кетиши камаймоқда, моддий ва меҳнат ресурслари тежаб сарфланмоқда, ташкилотчилик ва сиёсий-тарбиявий ишларни янада яхшилаш, интизомни мустаҳкамлаш, чинакам коллективчилик, ўзаро талабчанлик ва ўртоқларча ўзаро ёрдам руҳини қарор топтириш имкониятлари очилмоқда.

Шу билан бирга меҳнатни ташкил этишнинг бригада формасини ривожлантиришда жиддий камчиликлар мавжуд. Бир қанча тармоқларда бригадаларни тузиш расмиятчилик, кампаниячилик характерида бўлиб, ишнинг сифатига зиён етказилган ҳолда миқдор жиҳатига кўп эътибор берилмоқда.

Кўпинча бригадалар завод ичидаги планлаштиришни, технологияни, ишлаб чиқариш ва меҳнатни ташкил этишни, унга ҳақ тўлаш системаларини яхшилаш соҳасида зарур ишларни амалга оширмай туриб тузилмоқда. Кўпгина корхоналарда бригадаларнинг юқори унумли меҳнат қилишига шароит яратилиши учун цехлар, бўлимлар ва хизматлардаги раҳбар ҳамда инженер-техник ходимларнинг масъулияти белгилаб қўйилмаган. Бригадаларни ташкил этиш чоғида кўпинча тушунтириш ишларига ва маънавий психологик омилларга етарлича баҳо берилмаяпти. Меҳнатнинг бригада формаси мавжуд шароитда партия, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг структураси, уларнинг иш формалари ва методлари секинлик билан қайта қурилмоқда. Идеологик, ташкилотчилик ва хўжалик фаолиятининг чамбарчас бирлиги ҳамма жойда ҳам таъминланяпти деб бўлмайди. Мана шуларнинг ҳаммаси ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишда меҳнатни коллектив ташкил этишнинг катта имкониятларини камайтириб қўяди.

КПСС Марказий Комитети СССР министрликлари ва идоралари, иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари, бирлашмалар ва корхоналарнинг раҳбарлари, партия ва касаба союз ташкилотлари зиммасига меҳнатни ташкил этиш ва уни рағбатлантиришнинг бригада формасини жорий этиш қай ҳолатда эканлигини синчиклаб ўрганиб билиш, уни планли равишда ривожлантириш ҳамда натижадорлигини ошириш чораларини кўриш вазифасини юклади. Бригадаларнинг коллективларини чуқур анализ қилиш асосида, шошма-шошарликка йўл қўймай, ишлаб чиқаришни, меҳнатни ташкил этиш, уни нормалаш ва ҳақ тўлашни такомиллаштириш, комплекс ҳамда узлуксиз ишлайдиган бригадаларни биринчи ўринга қўйиб, ишлаб чиқаришнинг ўзига хос хусусиятларини ҳисобга олган, бригадаларнинг энг мақбул миқдори ва турини белгилаш юзасидан зарур тадбирларни амалга оширган ҳолда тузиш таклиф этилди. Ишчиларнинг турдош касбларни ўзлаштириб олишлари тўғрисида, уларнинг малакасини ошириш ҳақида ғамхўрлик қилиш зарур. Перспектив ва жорий план топшириқлари бригадаларга ўз вақтида етказилиб, шу топшириқнинг озроқ ишловчилар билан бажарилиши таъминлансин. Бригадаларнинг фаолияти одатда пировард натижага қараб ҳақ тўлашдан ва иш ҳақини меҳнатда иштирок этиш коэффициентини қўлланиб тақсимлашдан иборат хўжалик ҳисоби принципларини кенг кўламда қўлланишга асосланиши лозим.

Бригадирларни танлаш ва тайёрлашга, уларнинг профессионал маҳоратини, иқтисодий ва сиёсий билимлари даражасини оширишга алоҳида эътибор бериш керак. Корхоналарда бригадирларнинг кенгашларини тузиш мақсадга мувофиқ деб ҳисоблансин, ҳар бир меҳнат коллективининг ҳаётида уларнинг ролини оширишга эришилсин.

Ишлаб чиқариш манфаатлари тақозо этган жойларда йирик комплекс бригадаларнинг составига инженер-техник ходимларни ва ишлаб чиқариш ташкилотчиларини киритиш тавсия этилди.

КПСС Марказий Комитети бригадаларда СССРнинг «Меҳнат коллективлари ҳамда уларнинг корхоналар, муассасалар, ташкилотларни бошқаришдаги ролини ошириш тўғрисида»ги Қонуни уларга бериб қўйган ваколатларни амалга оширишга бутун чоралар билан кўмаклашиши зарурлигини таъкидлади. Бригадалар ўртасида социалистик мусобақани янада ривожлантириш, москваликларнинг «Бир процент кўп — бир кун барвақт», ленинградликларнинг «Ҳар бир кишининг юксак сифатли ишидан — коллектив меҳнатининг юксак самарадорлиги сари», харьковликларнинг «Беш йиллик топшириқлари ресурсларни кўпайтирмай бажарилади», Латвия меҳнаткашларининг «Ҳар бир иш жойида юксак сифатли меҳнат учун», свердловскликларнинг «Бригадада беш йиллик план топшириғини камроқ состав билан бажарамиз» каби ва бошқа ташаббусларни бригадаларда кенг оммалаштириш чораларини кўриш топширилди.

СССР министрликлари ва идоралари, ВЦСПС, касаба союзларининг марказий комитетлари ва Советлари меҳнатни ташкил этишнинг бригада формасини ривожлантириш борасидаги жамики ишга ташкилий ва методик раҳбарлик қилиш даражасини оширишда бирлашмалар ҳамда корхоналарга доимо ҳар томонлама ёрдам беришлари керак.

Меҳнат сарфларининг тармоқ нормалари ва нормативларини меҳнатни ташкил этишнинг бригада формаси талабларига мувофиқлаштириш таклиф этилди. Бу ишга илмий-тадқиқот, лойиҳа ва технология ташкилотлари жалб этилсин. Бирлашмалар ва корхоналар зарур норматив материаллар билан ўз вақтида таъминлансин.

КПСС Марказий Комитети СССР Меҳнат ва социал масалалар давлат комитетига, ВЦСПСга, СССР министрликлари ва идораларига янги тенденцияларни мунтазам суратда ўрганишни ҳамда меҳнатни ташкил этишнинг бригада формасини янада ривожлантириш истиқболларини, ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишга, кадрлар қўнимсизлигини камайтиришга унинг таъсирини аниқлашни топширди. Халқ хўжалиги тармоқларининг ўзига хос хусусиятларини ҳисобга олиб, меҳнатнинг янги коллектив формаларини жорий этишга доир экспериментлар пишиқтирилсин.

Энг яхши тажрибани умумлаштириш ва пропаганда қилиш, бирлашмалар, корхоналар, министрликларнинг ходимларига илмий методик ёрдам кўрсатиш мақсадида СССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасида илғор корхоналарнинг меҳнатни ташкил этиш ва уни рағбатлантириш коллектив формаларини ривожлантириш соҳасидаги ютуқларини кўрсатадиган доимий ишлайдиган экспозицияни очиш мақсадга мувофиқ деб топилди.

КПСС Марказий Комитети иттифоқдош республикалар Компартияларининг Марказий Комитетлари, ўлка, область, округ, шаҳар ва район партия комитетлари зиммасига меҳнатни ташкил этиш бригада формасини жорий этиш юзасидан бирлашмалар ва корхоналарнинг фаолияти билан чуқурроқ шуғулланиш, бригадаларнинг юқори сифатли ва унумли ишлашига зарур шароитларни вужудга келтириш, механизациялаш ва автоматлаштириш воситаларини, илғор техника ва технологияни жорий этиш асосида қўл меҳнатини қисқартириш учун хўжалик раҳбарларининг масъулиятини ошириш вазифасини юклади.

Бошланғич партия ташкилотлари қуйи меҳнат коллективларида ташкилотчилик ва ғоявий-тарбиявий ишнинг даражасини оширишга эътиборни қаратишлари лозим. Бригадаларда партия таъсирини кучайтириш, шароит имкон берадиган жойларда партия группаларини тузиш, уларнинг фаолиятини соғлом маънавий психологик иқлимни вужудга келтиришга, меҳнат ва жамоат активлигини ривожлантиришга йўналтириш, коллектив аъзоларини план топшириқлари ҳамда қабул қилинган социалистик мажбуриятларини бажариш учун юксак масъулиятни ҳис этиш руҳида тарбиялаш керак.

Зарур бўлган ҳолларда корхоналарнинг бошланғич ташкилотларида меҳнатнинг бригада формасини жорий этиш ва унинг самарадорлигини ошириш юзасидан маъмуриятнинг фаолиятини контроллик қилиш учун партия комиссияларини тузиш тавсия этилди.

КПСС Марказий Комитети 1984 йилда илғор иш тажрибасини баҳам кўриш ва меҳнатни ташкил этишнинг коллектив формаларини янада ривожлантириш юзасидан партия, хўжалик, касаба союз ва комсомол ходимларининг иштироки билан бригадирларнинг тармоқ семинар-кенгашларини ўтказишни зарур деб топди.

Газета ва журналларнинг редакцияларига, СССР Нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари давлат комитетига, СССР Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитетига, СССР Кинематография давлат комитетига, Бутуниттифоқ «Билим» жамиятига меҳнатни ташкил этиш коллектив формаларининг афзалликларини чуқур ва далил исботлар билан кўрсатиб бериш, илғор бригадаларнинг ишини мунтазам суратда пропаганда қилиш, меҳнат унумдорлигини ўстиришга, барча турдаги ресурслардан самарали фойдаланишга, ишлаб чиқаришни бошқаришда, интизомни мустаҳкамлашда, кишиларни тарбиялашда, демократик асосларни ривожлантиришга шу бригадаларнинг таъсирини яққол кўрсатиб бериш таклиф қилинди.

* * *

СССР Министрлар Совети ва ВЦСПС КПСС Марказий Комитетининг ушбу масалага доир қарорига амал қилиб «Саноатда меҳнатни ташкил этиш ва уни рағбатлантиришнинг бригада формасини янада ривожлантириш ҳамда самарадорлигини ошириш тадбирлари тўғрисида» қарор қабул қилдилар.

СССР министрликлари ва идоралари ҳамда иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига касаба союзлари марказий комитетлари ва республика Советлари билан биргаликда бригадаларнинг барқарор ва юксак самарали ишлашларига зарур шароитни яратиш учун ишлаб чиқариш бирлашмаларида ва корхоналарда планлаштириш ҳамда ҳисоб-китоб системасини қайта қуриш, ишлаб чиқаришни ташкил этишни ва бошқаришни такомиллаштириш, шунингдек бригадаларни инженерлик ва моддий-техника жиҳатидан таъминлашни яхшилаш борасидаги тадбирларни ишлаб чиқиб, амалга ошириш топширилди.

Цехлар ва ишлаб чиқариш участкаларидаги инженер-техник ходимларни мукофотлашни бригадаларнинг иш натижаларига боғлиқ қилиб қўйиш зарур деб топилди.

Ишлаб чиқариш бирлашмаларининг ва саноат корхоналарининг раҳбарларига касаба союз комитетлари билан биргаликда янги бригадаларни тузиш ва мавжуд бригадаларнинг ишини яхшилаш, хўжалик механизмини такомиллаштиришга доир ўтказилаётган тадбирлар билан боғлиқ ҳолда улар фаолиятининг самарадорлигини ошириш юзасидан тадбирлар комплексини амалга ошириш таклиф этилди. Ишлаб чиқариш шароити имкон берадиган жойларда цех, участка, бригада ишини планлаштириш кўрсаткичларининг ягона системаси қўлланилсин. Бундай система натура ҳолида ўлчанадиган ёки махсус ишлаб чиқилган план-учёт бирликларида (бригада — комплектларида, узелларида ва ҳоказоларда) перспектив ва жорий (бир сйлик) план топшириқлари ҳар бир бригадага етказилишини таъминлайди. Коллектив шартномаларда меҳнатни ташкил этиш ва рағбатлантиришнинг бригада формасини ривожлантириш ҳамда унинг самарадорлигини ошириш юзасидан маъмуриятнинг, ишчи ва хизматчилар коллективларининг ҳамда касаба союз комитетларининг ўзаро мажбуриятларини кўзда тутиш тавсия этилди.

СССР Министрлар Совети билан ВЦСПС СССР министрликлари ва идоралари ҳамда иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига тегишли касаба союз органлари билан келишган ҳолда ишлаб чиқариш бирлашмалари ва саноат корхоналарига улар учун белгиланган иш ҳақи фондлари доирасида:

Асосий ишдан озод қилинмаган ишчилардан бўлган бригадирларга хўжалик ҳисоби (бригада пудрати)га ўтказилган бригадага раҳбарлик учун, шунингдек, 15 кишидан ошадиган бригадага раҳбарлик учун амалдаги қўшимча ҳақ миқдорини бригада иш ҳақи миқдорининг (мукофот бу ҳисобга кирмайди) 2 процентига қадар оширишга рухсат этиш ҳуқуқини бердилар. Лекин бу қўшимча ҳақ ойига 40 сўмдан ошмаслиги керак. Бригада ишлаб чиқариш топшириқларини бажарган ва ишлаб чиқарилган маҳсулотининг юқори сифатли бўлишини таъминлаган тақдирда оширилган миқдордаги қўшимча ҳақ тўланади;

Асосий ишдан озод қилинмаган ишчилардан бўлган звено бошлиқларига звено аъзолари беш киши ва ундан кўпроқ бўлганида бригада ишлаб чиқариш топшириқларини бажарган ва ишлаб чиқарилган маҳсулотнинг юқори сифатли бўлишини таъминлаган тақдирда бригадир учун кўзда тутилган қўшимча ҳақнинг 50 проценти миқдорида қўшимча ҳақни жорий этишга рухсат бериш;

Ишлаб чиқариш участкаларининг мастерларига, шунингдек, меҳнатни ташкил этиш ва нормалаш инженерларига юксак малакаси, меҳнат унумдорлигини ошириш тадбирларини ишлаб чиқиб, амалга оширганлиги учун меҳнатни ташкил этишнинг бригада формасини жорий этиш натижасида тежаб қолинган иш ҳақи фонди ҳисобидан мансаб окладининг 50 процентига қадар қўшимча ҳақ белгилашга ижозат этиш ҳуқуқини бердилар.

Меҳнатига ишбай ҳақ олаётган саноатдаги ишлаб чиқариш бригадаларига шогирдларга қўшимча ҳақни амалдаги қоидаларда белгиланган миқдорлардан ортиқ кўпайтириш ҳуқуқи берилган. Ана шу қўшимча ҳақни кўпайтириш миқдорини шогирднинг умумий иш натижаларига қўшган ҳиссасини ҳисобга олиб ва бригаданинг ишбай иш ҳақи доирасида бригада коллективи белгилайди.

СССР Ҳунар-техника таълими давлат комитетига, министрликлар ва идораларга ҳунар-техника таълими ўқув юртларида ва бевосита ишлаб чиқаришда малакали ишчиларни тайёрлаш чоғида меҳнатни ташкил этиш ва рағбатлантиришнинг бригада формасини ўрганишни ташкил этиш ҳамда бунинг учун зарур методик материаллар ва ўқув қўлланмалари нашр этилишини таъминлаш топширилди.

Ҳунар-техника ўқув юртларининг талабалари битириб чиқишдан олдинги ишлаб чиқариш практикаси бошланиши билан конкрет бригадаларга бириктиб қўйилиши керак, деб белгиланди.

СССР министрликларига меҳнатни ташкил этиш ва рағбатлантиришнинг энг самарали бригада формаларини пишиқтириш ҳамда уларда мутахассислар ва бригадирларни илғор иш тажрибасига ўргатиш учун база бирлашмаларини, корхоналарини аниқлаш таклиф этилди.

СССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлигига манфаатдор министрликлар ҳамда идоралар билан биргаликда олий ва ўрта махсус ўқув юртларида камида уч йил бригадир бўлиб ишлаган малакали ишчилардан ўқиш муддатини қисқартириб (ишлаб чиқаришдан ажралган ва ажралмаган ҳолда), ўрта махсус ёки тугалланмаган олий маълумотга эга бўлган — ишлаб чиқаришнинг ташкилотчи инженерларини ва умумий ўрта маълумотга эга бўлган ишлаб чиқаришнинг техник ташкилотчиларини тайёрлашни ташкил этиш топширилди.

Олий ва ўрта махсус ўқув юртларида техникавий ҳамда иқтисодий ихтисослар бўйича мутахассисларни тайёрлаш чоғида ўқувчиларнинг меҳнатни ташкил этиш ва рағбатлантириш бригада формасини ўрганишларини, шунингдек, уларнинг бевосита бригадаларда ишлаб чиқариш практикасидан ўтишларини таъминлаш зарур, деб топилди.

СССР Меҳнат ва социал масалалар давлат комитети билан ВЦСПСга халқ хўжалигининг турли тармоқларида илғор бригадаларнинг иш тажрибасини мунтазам суратда анализ қилиб туриш, меҳнатни ташкил этиш ва рағбатлантиришнинг янги, энг самарали бригада формаларини қидириб топиш, уларни кенг оммалаштириш тадбирларини кўриш топширилди.

Меҳнатни ташкил этиш ва рағбатлантириш бригада формасини такомиллаштиришнинг илмий-методик ҳамда ташкилий проблемаларини ўрганиш ва шу соҳада министрликлар билан идораларнинг ишини мувофиқлаштириш мақсадида СССР Меҳнат ва социал масалалар давлат комитети ҳузурида ВЦСПС, СССР министрликлари ва идоралари, СССР Фанлар академияси, Бутуниттифоқ «Билим» жамияти ва Бутуниттифоқ илмий-техника жамиятлари кенгаши вакилларидан иборат идоралараро кенгаш тузилади.

ОБЛАСТЬ МАТБУОТ МАРКАЗИ ХАБАР ҚИЛАДИ:

ОШИРИЛГАН МАЖБУРИЯТ ҲИСОБИГА

ОҚҚЎРҒОН. «Оққўрғон» совхозининг Бекки Худойберганов бошлиқ 6-бўлими пахтакорлари зиммага олинган юксак социалистик мажбуриятларини ортиғи билан бажаришди. Шу кунгача мавжуд 510 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 37 центнердан ҳосил йиғиштириб олинди. Давлатга 2000 тонна «оқ олтин» армуғон этилди. Шундан 1605 тонна пахта биринчи сортларга қабул қилинди. 1580 тонна пахта эса машиналар ёрдамида йиғиштириб олинди.

Ҳар гектар ердан 40 центнердан пахта олишга эришган Абдукарим Тоштанбеков ва Хожимат Аҳмадалиевлар етакчилик қилаётган бригадалар аъзолари бўлим ютуғига муносиб улушларини қўшишди. Механик-ҳайдовчилардан Михаил Ковешников, Тоир Аҳмадалиев ва Содиқ Абдуназаровлар йиғим-теримда алоҳида жонбозлик кўрсатишди.

Бўлим пахтакорлари ўз имкониятларини чамалаб кўриб, зиммаларига оширилган мажбурият қабул қилишди. Улар йиғим-терим ишларини давом эттириб, яна 112 тонналик хирмон уйишга, пахта ҳосилдорлигини эса гектар бошига 39 центнерданга етказишга аҳд қилишди.

50 ЦЕНТНЕРГА ЕТДИ

БЎКА. Фрунзе номли колхознинг Турсунмат Ўташев бошлиқ бригадаси аъзолари ҳам эллик центнерчилар ҳаракатига қўшилишган. Куни кеча улар юксак мажбуриятларини бажарганликлари ҳақидаги ғалаба рапортига имзо чекишди. Мавжуд 82 гектар пахта майдонидан шу кунгача жами 410 тонна ҳосил йиғиштириб олинди. Пахтанинг 95 проценти машиналар ёрдамида терилди. Механик-ҳайдовчилардан Эсон Омонов ва Тўрақул Марҳабоевларнинг ҳар бири «зангори кема» бункеридан хирмонга 200 тоннадан пахта тўкди.

КУРАШ ДАВОМ ЭТАДИ

ЧИНОЗ. Навоий номли колхознинг Ўринбой Акромов бошлиқ бригадаси аъзолари бу йил 60 центнерлик марра учун курашишмоқда. Шу кунгача бригада деҳқонлари мавжуд 80 гектар ердан жами 430 тонналик хирмон уйишди. Пахта ҳосилдорлиги эса гектар бошига 58 центнерданга етди. Лабзи ҳалол бригада заршунослари юксак маррани тезроқ забт этиш учун йиғим-терим ишларини сусайтирмасликка ҳаракат қилишяпти. Ҳозир кунига хирмонга 1,5—2 тоннадан пахта тўкилаяпти. Тожи Омонова, Маъмур Зокиров сингари бригада аъзолари теримда алоҳида жонбозлик кўрсатишяпти. Уларнинг ҳар бири ҳозиргача 9 тоннадан пахта теришга эришишди.

ОҚ ОЛТИН — ВАТАНГА

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА ШУ ЙИЛ 5 ДЕКАБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

Биринчи устун — районлар, иккинчи устун — бир кунда тайёрланган пахта, учинчи устун — мавсум бошидан буён, тўртинчи устун — шу жумладан машинада мавсум бошидан буён (планга нисбатан процент ҳисобида).

БЎКА	0,01	110,86	106,52
КОММУНИСТИК	0,01	109,20	110,19
БЕКОБОД	0,01	105,72	75,55
ОҚҚЎРҒОН	0,01	105,60	109,13
ЧИНОЗ	0,02	103,70	79,58
ПИСКЕНТ	0,01	103,44	70,06
ЎРТА ЧИРЧИҚ	0,01	102,88	85,65
ЯНГИЙЎЛ	0,02	101,08	85,39
Ғалаба	0,03	93,60	69,40
Область бўйича:	0,03	104,00	87,75

ПАХТАКОРЛАРНИНГ МЕҲНАТ ҒАЛАБАСИ

САМАРҚАНД

Самарқанд область қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари партия XXVI съездининг, КПСС Марказий Комитети 1982 йил ноябрь ва 1983 йил июнь Пленумларининг тарихий қарорларини амалга ошира бориб, ўн биринчи беш йилликнинг учинчи йили топшириқларини муваффақиятли бажариш учун социалистик мусобақани кенг авж олдириб, шу йилнинг мисли кўрилмаган мураккаб об-ҳаво шароитида мўл пахта ҳосили етиштирдилар, уни уюшқоқлик билан йиғиб-териб олиб, давлатга пахта сотиш планини 2 декабрда бажардилар. Республиканинг улкан хирмонига 493 минг тонна қимматли хом ашё етказиб берилди. Пахтанинг қарийб 70 проценти биринчи сортларга топширилди. Ҳар гектар ердан ўрта ҳисобда 32 центнер пахта йиғиштириб олинди.

Шу кунларда область далаларида етиштирилган бутун ҳосилни тезроқ йиғиштириб олиш учун меҳнат ғайрати сусаймаяпти. Область пахтакорлари ўз имкониятларини чамалаб кўриб, пландан ташқари 20 минг тонна пахта топшириш мажбуриятини олдилар.

Шу кунларда йиғим-терим ишларини тугаллаш билан бир қаторда область колхоз ва совхозларида Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Коммунистик партияси ташкил этилганлигининг 60 йиллигини меҳнатда янгидан-янги зафарлар билан нишонлаш мақсадида 1984 йилги ҳосил учун кузги-қишки тадбирларнинг бутун комплексини намунали бажариш учун, чорва қишловини муваффақиятли ўтказиш учун социалистик мусобақа авж олдириб юборилди.

БУХОРО

Бухоро областининг меҳнаткашлари партия XXVI съездининг ва КПСС Марказий Комитети шундан кейинги пленумларининг қарорларини амалга ошира бориб, КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси Ю. В. Андроповнинг йўл-йўриқларига амал қилиб, меҳнатда катта ғалабага эришдилар — қийин иқлим шароитларида мўл пахта ҳосили етиштирдилар, унинг йиғим-теримини уюшқоқлик билан ўтказиб, пахта тайёрлаш планини 4 декабрь куни бажардилар. Давлатга 482,5 минг тонна Бухоро «оқ олтин»и сотилди, бу пахтанинг 26 минг тоннадан кўпроғи ғоят қимматли ингичка толали навлардир. Ҳар гектар ердан 36,5 центнер пахта олинди.

Ғиждувон, Олот, Шофиркон, Ромитан, Қоракўл районларининг ва Бухоро шаҳрининг дала меҳнатчилари пахта тайёрлаш планини областда биринчилар қаторида бажариб, ҳозир мажбуриятларини адо этиш учун кураш олиб бормоқдалар. 70 та колхоз ва совхоз, 1300 дан кўпроқ бўлим ва бригада социалистик мажбуриятлари ҳисобига пахта топширмоқда.

Ҳосил йиғим-терими давом этмоқда.

Область пахтакорлари ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, пландан ташқари 17,5 минг тонна пахта топширишга ва ялпи пахта ҳосилини 500 минг тоннага етказишга қарор қилдилар.

ИНСОНИЯТ ЯДРОВИЙ ФАЛОКАТДАН САҚЛАБ ҚОЛИНСИН

МОСКВАДА МАТБУОТ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

5 декабрь куни Москвада совет ва чет эл журналистлари учун матбуот конференцияси ўтказилди. Бунда Қуролли Кучлар Бош штабининг бошлиғи — СССР мудофаа министрининг биринчи ўринбосари, Совет Иттифоқи Маршали Н. В. Огарков, СССР ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари Г. М. Корниенко, КПСС Марказий Комитети Халқаро ахборот бўлимининг мудири Л. М. Замятин қатнашдилар.

Л. М. Замятин матбуот конференциясини очиб бундай деди: бугунги матбуот конференцияси энг ўткир халқаро масалалардан бири — Ғарбий Европада Американинг биринчи бўлиб зарба урадиган янги ядровий ракеталари жойлаштирила бошлаганига бағишланган. Бу бемаъни ҳаракат Женевадаги музокараларни давом эттириш имкониятини йўққа чиқарди ва АҚШ ҳамда НАТОдаги бир қанча мамлакатлар Европада НАТО билан Варшава Шартномаси ташкилоти ўртасида ҳарбий кучларнинг, шу жумладан ядровий кучларнинг вужудга келган тахминий тенглигини тугатишга уринаётганликларини жуда очиқ-равшан кўрсатди, бу тенглик Европада хавфсизлик ва барқарорликни объектив равишда таъминлаб келган эди. Мана шуларнинг ҳаммаси вужудга келтираётган принципиал янги вазият Европа ва умуман бутун дунё халқларини жуда ташвиш ва таҳликага солмоқда.

Юрий Владимирович Андроповнинг 1983 йил 24 ноябрдаги Баёнотида Совет Иттифоқининг принципиал позицияси ва Американинг ядровий ракеталари жойлаштирилиши билан боғлиқ бўлган сўнгги воқеаларга берилган баҳо баён этилди. Бу Баёнотда совет халқининг ҳохиш-иродаси, унинг мамлакатимиз ва социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари хавфсизлигини пухта равишда ҳимоя қилиш йўлидаги азму-қарори лўнда ифодалаб берилган. Ю. В. Андропов халқаро вазиятнинг шу мураккаб пайтида Совет раҳбарлари номидан Америка Қўшма Штатлари ва Ғарбий Европа давлатларининг раҳбарларига мурожаат этиб, Европада Американинг янги ракеталарини жойлаштириш режаларининг амалга оширилиши уларнинг ўз халқларига ҳам, шунингдек бутун инсониятга ҳам солаётган хавф-хатарнинг ҳамма оқибатларини яна бир бор салмоқлаб кўришга чақирди. Ю. В. Андропов мамлакатларнинг масъул давлат арбобларини содир бўлаётган воқеаларни баҳолашга ва инсониятни даҳшатли хавфдан омон сақлаш тўғрисида оқилона қарорга келишга даъват этди. Инсониятнинг ақл-заковатигина шундай қилиши мумкин ва лозим.

Биз шу Баёнот муносабати билан ва унга асосланиб, бугун Американинг янги ракеталари жойлаштирила бошлаганлиги муносабати билан вужудга келаётган вазиятни таҳлил этиб бермоқчимиз.

Матбуот конференциясида сўзга чиққан Г. М. Корниенко бундай деди:

Вашингтон Европада ўртача олисликка учириладиган ракеталарни жойлаштиришга киришган бўлса ҳам, ҳозир гўё умуман арзигулик бирор воқеа содир бўлгани йўқ, деб ишни тасвирлашга интилмоқда.

Вашингтоннинг бундай феъл-атворига ажабланмаса ҳам бўлади. Ҳозирги Америка маъмурияти Европадаги ядро қуролларини чеклаш тўғрисида ўзаро мақбул битимга эришишни мутлақо хоҳламаганлигини унинг мана шу феъл-атвори яна бир бор кўрсатиб турибди. Бу хусусда энди ҳеч кимда шубҳа—гумон қолгани йўқ. АҚШ аввал бошданоқ бутун ишни Женева музокараларининг муваффақиятини кўзлаб эмас, балки уни барбод қилишни қасддан кўзлаб олиб борди.

АҚШ музокараларга СССР учун мақбул эмаслиги аввалданоқ маълум бўлган, амалда Совет Иттифоқида битта ҳам ракета қолдирмасликни ва НАТОнинг битта ҳам ракетасини қисқартирмасликни билдирувчи «нуль вариант» билан келди, бу вариант мутлақо бемаъни бўлганлиги учун АҚШ ундан тез орада воз кечиши керак бўлсада, шунга қарамай у шундан кейин ҳам музокараларнинг охирги кунигача янада нореалистик позицияни тутиб келди.

Бу позициянинг шакли бир оз ўзгартирилган бўлса ҳам унинг моҳияти доимо битта бўлиб қолаберди: Совет Иттифоқи ўзининг мамлакат Европа қисмидагина эмас, бошқа жойлардаги ўртача олисликка учириладиган ядровий воситаларини кескин қисқартириши керак эмишу, Қўшма Штатлар, аксинча, НАТОнинг Европадаги бусиз ҳам кўпгина миқдордаги ўртача олисликка учириладиган ядровий воситаларини анча кўпайтиришига йўл қўйилиши керак эмиш.

(Давоми 3-бетда).

ШАҲАР ПАРТИЯ КОНФЕРЕНЦИЯЛАРИ

РЕЗЕРВЛАР—ИШЛАБ ЧИҚАРИШГА

ОЛМАЛИҚ

Олмалиқ шаҳар партия ташкилоти ўзининг навбатдаги XXII конференциясига КПСС XXVI съезди ва партия Марказий Комитетининг ундан кейинги Пленумлари, Ўзбекистон Компартияси XX съезди қарорларини амалга ошириш бўйича бой тажриба тўплаган ҳолда келди. Бошланғич партия ташкилотлари, барча меҳнат коллективлари куч-ғайратини давлат планлари, зиммага олинган социалистик мажбуриятларнинг сўзсиз бажарилишига, ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишга, маҳсулот сифатини яхшилашга сафарбар этди. Шу муҳим вазифаларнинг бажарилишини идеологик жиҳатдан таъминлаш масалаларига алоҳида эътибор берилди.

Конференцияда ҳисобот доклади қилган шаҳар партия комитетининг биринчи секретари М. М. Орифжонов ва музокараларда қатнашган нотиқлар бу масалалар шаҳар партия комитетининг пленумларида, партия-хўжалик активи йиғилишларида, шаҳар партия комитети бюроси мажлисларида, бошланғич партия ташкилотлари йиғилишларида муттасил муҳокама қилиб турилиши яхши самара берганлигини таъкидладилар.

Ҳисобот даврида пландагидан ташқари 25 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилинди. Кенг истеъмол товарлари ишлаб чиқаришда катта ижобий ўзгаришлар юз берди. Бу муҳим соҳа бўйича белгиланган вазифаларни амалга ошириш бўйича кўрилган чоралар туфайли шундай буюмлар ишлаб чиқариш 34 миллион сўмга кўпайди. Маҳсулот сифатини яхшилашда ҳам дуруст ютуқлар қўлга киритилди. Шу йилнинг ўтган ўн ойида олий сифат категориясидаги буюмлар барча саноат маҳсулотининг 29 процентини ташкил этди. Бу 1980 йилдагига нисбатан анча кўпдир.

Шаҳар саноати ходимлари партия конференциясини муносиб кутиб олиш учун ўзаро мусобақани авж олдириб ишлаганлари натижасида ҳисобот даврида пландагидан ташқари 92 минг тонна минерал ўғитлари, 31 минг тонна олтингугурт кислотаси, 120 минг квадрат метр гилам буюмлари, 1 миллион 680 минг сўмлик мебель, 184 минг сўмлик тикувчилик буюмлари ва бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқарилди. Шу давр мобайнида қурилиш материаллари, озиқ-овқат ва мебель саноати жадал суръатлар билан ривожланди. Кон саноати, металлургия, минерал ўғитлари ишлаб чиқариш ҳам анча тараққий этди.

Саноат корхоналари ва қурилишларда техника тараққиётини жадаллаштиришга, фан билан ишлаб чиқаришнинг ҳамкорлигини мустаҳкамлашга қаратилган ишлар амалга оширилди. Фақат янги техникани жорий қилиш бўйича 400 га яқин тадбир кўрилди. Бу шаҳар бўйича 28 миллион сўмлик иқтисодий самара берди.

Нотиқларнинг сўзларида шаҳарни социал-иқтисодий ривожлантириш программасини амалга оширишда эришилган ютуқлар қатори кўпгина камчиликларга ҳам йўл қўйилганлиги таъкидланди, бу нуқсонларни бартараф этишга қаратилган фикр ва мулоҳазалар, таклифлар ўртага ташланди.

Ўн биринчи беш йиллик бошидан бери қатор корхоналар маҳсулотни реализация қилиш планини бажармади. 6-ғишт заводлари бошқармаси, темир-бетон конструкциялари заводи ва бошқалар шулар жумласидандир. Рўзғор химияси заводи эса бу йил қониқарсиз ишламоқда. Давлат планларини сурунғасига бажармаяпти. Металл конструкциялари тажриба-экспериментал заводи ўтган хўжалик йилида топшириқни уддаламади.

Айрим корхоналарда ишлаб чиқаришнинг ўсиш суръатлари 1980 йилга нисбатан ҳам камайиб кетди. Олмалиқ кон-металлургия комбинати, темир-бетон конструкциялари заводида шундай аҳвол содир бўлмоқда. Конференция делегатлари таъкидлаб ўтганидек, бундай нуқсонларнинг асосий сабаби шу корхоналар партия ташкилотлари ва хўжалик раҳбарларининг ишлаб чиқаришни планлаштириш масаласида пала-партишликка йўл қўяётганлигидадир.

Айрим корхоналар реконструкциясини суст олиб бориш ишлаб чиқаришнинг техник жиҳатдан кўнгилдагидек ускуналанмаганлиги, материаллар ва хом ашё таъминотидаги узилишлар, корхоналар ва ташкилотлар раҳбарларининг муҳим масалаларни ҳал қилишдаги сусткашлиги, мавжуд ички резервлар, меҳнат ва ишлаб чиқариш ресурсларидан оқилона фойдаланмаслик ҳам ана шундай камчиликларнинг содир бўлишига олиб келмоқда. Айрим корхоналар ва ташкилотларда меҳнат ва технология интизомининг бузилиши бартараф этилмаяпти.

Конференция қатнашчилари саноатда меҳнат унумдорлигининг суст ўсаётганлиги катта ташвиш туғдираётганлигини алоҳида уқтирдилар. Ҳисобот даврида меҳнат унумдорлиги деярли ўсмади. Кўпгина корхоналарда эса камайиб кетди. Айниқса, кон-металлургия комбинати бу муҳим кўрсаткичда оқсамоқда. Химия заводида эса маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтиришга асосан ишчи кучини жалб қилиш билан эришилмоқда.

Конференцияда капитал қурилиши шаҳар экономикасининг қолоқ участкаси бўлиб қолаётганлиги ҳақида ташвишланиб гапирдилар. Шаҳар бўйича қурилиш-монтаж ишлари, капитал маблағ ўзлаштириш, асосий фондлар, уй-жойлар, социал-маданий-маиший объектларни фойдаланишга топшириш планлари бажарилмаяпти. Беш йиллик бошидан бери эса пландагига нисбатан 24 миллион сўмликдан кўпроқ маблағ кам ўзлаштирилди. 5 миллион сўмлик асосий фондлар ишга туширилмади. Уй-жой қурилиши ҳам орқада қолмоқда.

Доклад юзасидан музокараларда қатнашган «Алмаликградострой» трести уйсозлик комбинати мастери М. Аҳмедов, химия заводи директори М. Мирҳожиев, Олмалиқ геология-қидирув экспедицияси бошлиғи Н. Ф. Епишин, мис саралаш фабрикаси партия комитети секретари В. Э. Калиниченко, мебель комбинати ишчиси, партгруппорг В. Н. Новикова, Олмалиқ кон-металлургия комбинати партия комитети секретари Ж. М. Мирзалиев ва бошқалар шаҳар партия комитети ва бошланғич партия ташкилотлари фаолиятини янада яхшилаш, ишлаб чиқаришга партиявий раҳбарликни такомиллаштириш, идеология ишлари самарадорлигини ошириш, ички резервлар ва имкониятлардан фойдаланишни кенгайтириш билан боғлиқ бўлган қатор масалалар устида тўхталдилар.

Конференция делегатлари КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Ю. В. Андроповнинг Баёнотини бир овоздан маъқуллаб, тўла қўллаб-қувватладилар.

Конференцияда халқ депутатлари Тошкент область Советн ижроия комитетининг раиси Т. А. Алимов нутқ сўзлади.

Конференцияда тегишли қарор қабул қилинди, шаҳар партия комитети, шаҳар партия ташкилоти ревизия комиссиясининг янги составлари ва Тошкент область партия конференциясига делегатлар сайланди.

* * *

Олмалиқ шаҳар партия комитетининг бўлиб ўтган ташкилий пленумида **М. М. Орифжонов** — шаҳар партия комитетининг биринчи секретари, **Н. Г. Носков** — шаҳар партия комитетининг иккинчи секретари, **Н. А. Калимулина** — шаҳар партия комитетининг секретари қилиб сайландилар.

М. МИРҲАМИДОВ.

СИФАТ ВА САМАРАДОРЛИК—БОШ ЙЎЛ

АНГРЕН

Ўн биринчи беш йиллик мобайнида шаҳарда саноат ишлаб чиқариш ҳажми 7,5 процент ўсди. Планга қўшимча 29,8 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди. Шаҳар саноатининг етакчи тармоғи — кўмир қазиб чиқаришда бир мунча муваффақиятларга эришилди. Шаҳарнинг кўмир корхоналарида ёқилғи қазиб олиш 15,9 миллион тоннадан 17,4 миллион тоннага етди, пландагига қўшимча 110 минг тонна кўмир тайёрланди. Бу ўсишга асосан меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига эришилганлиги диққатга сазовордир.

Шаҳардаги йирик корхоналардан бири — «СССР 60 йиллиги» номли резинотехника заводи қуввати йил сайин ошиб бормоқда. Бу корхона маъмурияти ҳамда партия ташкилоти маҳсулот сифатини ошириш ва ассортиментини кенгайтириш бўйича катта ишлар қиляпти. Корхонада бригада пудратини жорий этиш ҳисобига меҳнат унумдорлиги 20 процентдан 50 процентга ортди. Бу илғор усулда ишлаётган вулканизаторчи И. Исоқов бошлиқ бригада коллективи ҳозир 1985 йилнинг февраль ойи ҳисобига маҳсулот тайёрлаяпти.

Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин. Бироқ, қатор корхоналарнинг раҳбарлари меҳнатнинг бу илғор усулига етарли эътибор беришмаяпти. «Подземгаз» станцияси, 4-темир-бетон буюмлари заводи, тикувчилик фабрикаси, 9-шахта, нон заводи, қурилиш материаллари комбинати шулар жумласидандир.

Резинотехника, «Ангрен» разрези, «Узбекшахтострой» трести коллективлари тежамкорлик соҳасида яхши ишларни амалга оширяптилар. Шу билан бирга корхоналарда маҳсулот сифатини яхшилаш бўйича ҳали анча иш қилиниши керак. Шаҳар бўйича ишлаб чиқарилаётган умумий маҳсулот ҳажмида олий сифат категорияли буюмлар миқдори кам — атиги 3,7 процентни ташкил этади. Керамика комбинати, тикувчилик фабрикаси, қурилиш материаллари комбинати, 4-темир-бетон буюмлари заводида ҳам маҳсулот сифатини ошириш керак.

— Бунга фақат ишлаб чиқариш жараёнини механизациялаш ва автоматлаштириш даражасининг пастлиги эмас, балки КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил ноябрь Пленумида таъкидланганидек, технология интизоми, ишлаб чиқариш ва меҳнат интизоми даражасининг пастлиги ҳам сабаб бўляпти, — деди Ангрен шаҳар партия конференциясида ҳисобот доклади қилган шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Ш. З. Камолхўжаев. Камчиликларни бартараф этиш учун ўн биринчи беш йилликнинг қолган икки йилида резерв ва имкониятларни қатъият билан ишга солиш керак.

Шаҳарда қурилиш ишлари кенг миқёсда давом этяпти. Ҳурмат Белгиси орденли «Узбекшахтострой» трести, 3- ва 15-кўчма механизациялашган колонналар, разрез қурилиш бошқармаси бунёдкорлари фақат Ангреннинггина эмас, балки областнинг халқ хўжалиги ривожига муносиб ҳисса қўшяптилар. Улар Олмалиқда уйсозлик комбинати ва олтингугурт кислотаси цехини, Оҳангарон сув омборини қурдилар, Бекободдаги 300-прокат стани қурилишида актив иштирок этяптилар. Ҳисобот даврида ангренлик қурувчилар 149 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишларини амалга оширишди. Бу ўтган беш йилликнинг шу давридагига нисбатан бир ярим баравар кўпдир. Улар 175,7 минг квадрат метр турар-жой бунёд этишди, шундан 2,9 минг квадрат метри планга қўшимчадир.

Айни пайтда, капитал қурилишда қатор камчиликлар ҳам мавжуд. Шаҳар бўйича ўтган уч йилда 5,8 миллион сўмлик капитал маблағ ўзлаштирилмади, 9,4 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишлари пландагидан кам бажарилди. Бош пудратчи «Узбекшахтострой» трести ёрдамчи пудратчи ташкилотлар ишини етарли даражада йўналтира олмаяпти, қурилиш техникаси самарали ишлатилмаяпти, қурилиш материалларига хўжасизларча муносабатда бўлинаяпти. Айниқса, Янги Ангрен ГРЭСи қурилишида қолоқликка кўп йўл қўйилаяпти. Бу объектда 2 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишлари кам бажарилди.

Шаҳар автомобиль транспортида ҳам қатор камчиликлар мавжуд. 5-автокорхона шу йилнинг ўтган даврида асосий техник-иқтисодий кўрсаткичлар планини бажармади. 72-автокорхона мўътадил ишламаяпти. Улар «Ангрен» разрезини очишда юк ташиш планини бажармадилар.

Шаҳарнинг қишлоқ районларига оталиқ ёрдами йил сайин кенгайиб, мустаҳкамланиб бормоқда. Ангренликлар оталиқдаги Бўка ва Оҳангарон районларининг меҳнаткашларига қишлоқ хўжалик ишларида яқиндан кўмаклашмоқдалар. Хусусан, бу йилги пахта терими мавсумида Бўка районида 17 минг ҳашарчи меҳнат қиляпти. Улар ҳозиргача 12 минг тонна «оқ олтин» териб бердилар.

СССР Озиқ-овқат программасини бажаришда ёрдамчи хўжаликларнинг муносиб ҳиссаси бўлиши КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил май Пленумида алоҳида таъкидланди. Шаҳарда кейинги уч йилда ёрдамчи хўжаликлар сони уч баравар ортди ва ҳозир турли корхона ва ташкилотлар ҳузурида 60 та ёрдамчи хўжалик мавжуд.

Ҳисобот даврида пропагандистлар активлиги ошди. «Ангрен» разрезининг бош технологи В. Скрильникова, 9-шахта геологи И. Тюрик, резинотехника заводи энергетиги Р. Низомов, мактаб ўқитувчиси Х. Абдуллаева каби ўнлаб пропагандистлар партиянинг жонли сўзини оммага етказишда сидқидилдан меҳнат қилишяпти. Шаҳар партия комитети ҳузуридаги сиёсий маориф кабинети шаҳар ва районлар сиёсий маориф кабинетларининг IV-республика кўрик-конкурсида ғолиб чиқиб, биринчи даражали Диплом билан тақдирланди. Иқтисодий ўқув системасида ҳар йили 12 минг ишчи таълим оляпти.

Доклад юзасидан музокарада сўзга чиққан 9-шахта партия комитетининг секретари В. Сапунцова, резинотехника заводининг директори И. Искандаров, «Узбекшахтострой» трести бригадири Ю. Смолин, 7-автобаза ҳайдовчиси О. Жамолов, шаҳар комсомол комитетининг биринчи секретари А. Йўлдошев, Янги Ангрен ГРЭСи қурилиш бошқармасининг бошлиғи И. Шигильчева ва бошқалар ўз коллективларидаги ютуқ ва камчиликлар, уларни бартараф этиш йўллари тўғрисида гапирдилар.

Конференцияда Тошкент область партия комитети ташкилий-партиявий ишлар бўлимининг мудири. О. З. Зуфаров нутқ сўзлади.

Конференцияда муҳокама қилинган масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди. Район партия комитети, район партия ташкилоти ревизия комиссиясининг янги составлари, Тошкент область партия конференциясига делегатлар сайланди.

* * *

Ангрен шаҳар партия комитетининг ташкилий пленуми бўлиб ўтди. Пленумда **Ш. З. Камолхўжаев**—шаҳар партия комитетининг биринчи секретари, **В. В. Березовский**—шаҳар партия комитетининг иккинчи секретари, **Л. Х. Басидова**—шаҳар партия комитетининг секретари қилиб сайландилар.

Ҳ. ОЛИМЖОНОВ,
А. МИРАЛИМОВ.

ПАРТИЯВИЙ ТАЪСИРНИ КУЧАЙТИРАЙЛИК

ЧИРЧИҚ

Ҳисобот даврида Чирчиқ шаҳар партия комитети ўз иш услуби ва методини такомиллаштиришга алоҳида эътибор берди. Жойларда янгидан 6 та бошланғич, 13 та цех партия ташкилотлари, 15 та партия группаси тузилди. Эндиликда халқ хўжалигининг барча тармоқларида партия ташкилотлари муваффақиятли иш олиб бормоқдалар.

Шаҳар партия комитети ва бошланғич партия ташкилотлари ҳисобот даврида халқ хўжалигини ривожлантириш, экономикани мустаҳкамлаш, оммавий-сиёсий ишларни такомиллаштириш юзасидан муҳим тадбирларни амалга оширдилар. Натижада ўтган уч йил давомида маҳсулот ишлаб чиқариш суръати 24,5 процентга ошди. Истеъмолчиларга 1,8 миллиард сўмлик маҳсулот етказиб берилди. Ўсишнинг 87 процентига меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига эришилди. Беш йиллик бошидан бери планга қўшимча равишда 12 миллион сўмлик маҳсулот тайёрланди.

— Технологияни такомиллаштириш, ишлаб чиқариш қувватларидан яна ҳам тўлароқ фойдаланиш, меҳнат интизомини мустаҳкамлаш туфайли ана шундай ютуқлар қўлга киритилди, — деди конференцияда ҳисобот доклади қилган шаҳар партия комитетининг биринчи секретари П. А. Юсупов. — Иш самарадорлиги ва сифатини ошириш бўйича шаҳар партия комитети ҳузурида тузилган комиссия бизга катта ёрдам берди. Комиссия тавсияларига амал қилиб, капролактам ишлаб чиқаришни ўтган йилнинг шу даврига нисбатан қарийб 25 процент кўпайтирдик.

Ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш бўйича кўрилган тадбирлар туфайли 200 миллион сўмлик фойда олинди. 13 миллион сўмликдан кўпроқ иқтисодий самара берадиган ташкилий-техникавий тадбирлар амалга оширилди, 11 та поток ва механизациялашган линиялар монтаж қилинди. «Узбекхиммаш» заводида станоклари программа билан бошқариладиган участка тузилди. Шаҳар рационализатор ва ихтирочиларидан тушган 5,5 мингдан ортиқ таклифнинг ишлаб чиқаришга жорий этилганлари 10 миллион сўмлик самара берди.

Иш самарадорлиги ва сифатини оширишда олимлар саноатчиларга катта ёрдам бермоқдалар. Ҳисобот даврида фан билан ишлаб чиқариш алоқаси яна ҳам мустаҳкамланди. Ишлаб чиқаришга салкам 200 та илмий иш жорий қилиниб, 45 миллион сўмликдан кўпроқ фойда олинди.

Корхоналарда беш йиллик топшириқларини муддатидан олдин адо этиш учун бошланган мусобақага бошланғич партия ташкилотлари моҳирлик билан раҳбарлик қилмоқдалар. Ҳозирги кунда мусобақада барча меҳнаткашларнинг 93 процентдан кўпроғи актив иштирок этмоқда. 155 ишчи бир беш йилликда икки беш йиллик топшириғини бажаришга аҳд қилган. Шу кунгача 83 ишчи беш йиллик топшириғини бажарганлиги ҳақида рапорт берди. Олти ишчи эса 1987 йил ҳисобига маҳсулот топширмоқда. 2 мингдан ортиқ ишчи конференция арафасида йиллик планни бажарди.

Докладчи ҳам, музокарада сўзга чиққан «Электрохимпром» ишлаб чиқариш бирлашмаси партия комитетининг секретари А. И. Аникин, 160-қурилиш тресты партия комитетининг секретари Н. И. Тонких, Ўзбекистон иссиққа чидамли ва қаттиқ қотишмали металлар комбинати директори, КПСС XXVI съезди делегати П. С. Мақсудов ва бошқа делегатлар ҳам ҳисобот даврида эришилган ютуқларни қайд этган ҳолда конференция қатнашчилари эътиборини кўпроқ бажарилмаган вазифаларга, ишга солиниши лозим бўлган резервларга қаратдилар.

Шаҳардаги кўпгина корхоналар шартнома бўйича маҳсулотларни ўз вақтида етказиб бермаяптилар. Ҳисобот даврида шартномадагидан 75,5 миллион сўмлик маҳсулот кам тайёрланди. Ишчилар ўртасида турлар бўйича маҳсулот ишлаб чиқариш ва уларни ўз вақтида буюртмачиларга етказиб беришнинг аҳамияти етарлича тушунтирилмаётганлиги натижасида шундай ҳоллар содир бўляпти. Меҳнат интизомининг бузилиб турилиши ҳам белгиланган вазифаларни бажаришга тўсқинлик қилмоқда. «Электрохимпром» ишлаб чиқариш бирлашмаси, «Узбекхиммаш» заводи партия ташкилотлари бу соҳада маълум ишларни бажармоқдалар. Лекин бошқа корхоналарда прогулларни қисқартириш, интизомни мустаҳкамлаш юзасидан кўрилаётган тадбирлар кутилган натижани бермаяпти.

Конференцияда КПСС Марказий Комитети июнь Пленуми қарорлари асосида идеологик ва оммавий-сиёсий ишларни янада яхшилаш юзасидан кўрилаётган тадбирлар ҳам атрофлича таҳлил қилинди. Ҳисобот даврида КПСС XXVI съезди, Ўзбекистон Компартияси XX съезди, КПСС Марказий Комитетининг кейинги Пленумлари қарорларини тарғиб қилишда тажрибада синалган формалардан самарали фойдаланилди. Коммунистлар ва партиясиз активлар ўртасида марксча-ленинча назарияни кенг тарғиб қилиш, меҳнаткашларда илмий дунёқарашни шакллантириш, коммунизм учун эътиқодли курашчиларни тарбиялаш партия ташкилотларининг диққат марказида турди. Ҳозирги кунда 31 мингга яқин киши марксча-ленинча таълимнинг турли формаларига жалб этилган. Уларга сабоқ бераётган пропагандистларнинг сифат составн яхшиланган. 922 пропагандистдан 811 киши коммунистдир. Уларнинг 23 проценти ўн йилдан кўпроқ пропагандистлик тажрибасига эгадир. Пропагандистларнинг 78 проценти шахсий ижодий план асосида иш олиб бормоқда. Шаҳарда «Пропагандист — беш йилликка» деган шиор баланд кўтарилган. Шу шиор остида 14 мингта шахсий ва коллектив мажбуриятлар ишлаб чиқилди.

Нотиқлар таъкидлаганидек, ҳали бу соҳада ҳам кўпгина нуқсонлар учраб турипти. Иқтисодий ўқувни ташкил этишда ва машғулотлар сифатини оширишда ҳали пропагандистлар кўп иш қилишлари керак. Кўпгина мактабларда тингловчилар давомати паст, «Билим» жамияти бошланғич ташкилотлари эса лекциялар ўқишга олимлар, мутахассисларни кам жалб этмоқда.

Ҳар бир участкада партиявий таъсирни кучайтириш шу куннинг талабидир. Бошланғич партия ташкилотлари қаерда жанговар бўлса, коммунистлар актив кураш олиб борса ўша ерда хўжалик ва маданий қурилиш соҳасидаги ишларни бажариш енгил кўчади. Йил охиригача ва беш йилликнинг қолган даври мобайнида шаҳар меҳнаткашлари катта ҳажмдаги ишларни бажаришлари керак. Энг аввало йилига 450 минг тонна аммиак ишлаб чиқариш қувватига эга бўлган участкани, «Чирчиксельмаш» заводида культиваторлар ишлаб чиқарувчи цехни фойдаланишга топшириш лозим.

Беш йиллик охирига бориб, шаҳарда ишлаб чиқариш ҳажмини салкам 140 процент кенгайтириш, меҳнат унумдорлигини 130 процент ошириш зарур. Сифат белгисини олган маҳсулотлар ишлаб чиқаришни янада кўпайтириш мўлжалланган.

Конференцияда шаҳар партия ташкилоти ревизия комиссияси раиси А. А. Подоспеевнинг доклади ҳам тингланди.

Конференцияда Тошкент область партия комитетининг секретари А. М. Хўжаев нутқ сўзлади.

Конференция ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети қишлоқ хўжалиги машинасозлиги бўлими мудири С. А. Асриянц иштирок этди.

Конференцияда муҳокама қилинган масала юзасидан кенгайтирилган қарор қабул қилинди, шаҳар партия комитети, шаҳар партия ташкилоти ревизия комиссиясининг янги составлари, Тошкент область XXI партия конференциясига делегатлар сайланди.

* * *

Чирчиқ шаҳар партия комитетининг ташкилий пленуми бўлиб ўтди. Пленумда **П. А. Юсупов** — шаҳар партия комитетининг биринчи секретари, **Ю. Н. Беланов**— шаҳар партия комитетининг иккинчи секретари, **Н. К. Савченко**—шаҳар партия комитетининг секретари қилиб сайландилар.

Ж. НОСИРОВ.

ТАШАББУСЛАР КЕНГ ҚУЛОЧ ЁЙСИН

ЯНГИЙЎЛ

Шаҳар саноат корхоналари коллективлари 30 ноябрда ўн биринчи беш йилликнинг уч йили планини ортиғи билан адо этдилар. Ҳисобот даврида ишлаб чиқариш ҳажми 7 процентга ўсди. Пландан ташқари 6 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилинди. Ялпи ўсишнинг 90 проценти меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига бўлди. Давлат сифат белгиси билан ишлаб чиқарилаётган маҳсулот пландаги 26 ўрнига 29 процентни ташкил этмоқда.

Шубҳасиз, бундай муваффақиятларга социалистик мусобақани оммалаштириш, илғор тажрибаларни кенг ёйиш, фан ва техника ютуқларини ишлаб чиқаришга тезкорлик билан жорий этиш туфайли эришилмоқда. Кейинги йилларда бир қатор корхоналарнинг қувватлари оширилди. Жумладан, мебель фабрикасида, «Лаззат» бирлашмасида, ун ва металлпластмасс заводларида янги қувватлар, шаҳар бўйича эса 285 янги ускуналар, автомат ва ярим автомат линиялар ишга туширилди. Маҳсулот сифатини бошқариш системаси кўп жойларда жорий этилди. Кенг халқ истеъмоли молларининг учдан икки қисми янгиланди.

Янгийўлликлар республика социалистик мусобақасида актив иштирок этиб, 8 йилдирки, кетма-кет Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Узсовпроф ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғини олишга муяссар бўлмоқда.

Маълумки, янгийўлликлар ўнинчи беш йилликнинг биринчи йилида қолоқларсиз ишлаш ташаббусини бошлаб берган эдилар. Бу шиор ҳамон саноат корхоналарида, турли ташкилотларда ўз аҳамиятини йўқотмади, мазмунан эса бойиб бормоқда.

Сўнгги уч йил ичида 38 миллион сўмлик капитал маблағ ўзлаштирилди. 27 миллион сўмлик асосий фондлар ишга туширилди, 42 минг квадрат метр турар-жой, мактаб, мактабгача тарбия муассасалари, соғлиқни сақлаш ва чорвачилик объектлари қуриб фойдаланишга топширилди. Бу давр ичида пландан ташқари 250 минг тоннадан кўпроқ халқ хўжалик юклари манзилларига етказиб берилди. Шаҳар хўжалигининг турли соҳалари ривожланди.

Шаҳар партия комитети КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил ноябрь Пленуми қарорларини амалга ошира бориб, ёрдамчи хўжаликларни кўпайтиришга эътиборни кучайтиряпти. Йилдан йилга кўплаб чорва маҳсулотлари етиштириб, аҳолига сотилмоқда. Ўн биринчи беш йилликнинг охирига бориб, шаҳарда ҳар бир ишловчи ҳисобига ёрдамчи хўжаликларда 35—40 килограммдан гўшт етиштирилиши кўзда тутилмоқда.

Конференцияда ҳисобот доклади қилган шаҳар партия комитетининг биринчи секретари В. И. Рибалко КПСС XXVI съезди ва КПСС Марказий Комитетининг июнь (1983 йил) Пленуми қарорлари асосида барча участкаларда идеология ишини янада кучайтириш борасида олиб борилаётган ишлар устида ҳам батафсил тўхталди.

— Партия ўқуви системасида, — деб давом этди у,— ҳозир 15 минг киши шуғулланмоқда. Коммунистлар ва партиясиз активлар ўзларининг назарий билимларини мустаҳкамламоқдалар. Бу эса хўжалик масалаларини муваффақиятли ҳал этишга ёрдам бермоқда. Партия маорифи ва иқтисодий таълим системасида ўқиётган кишиларнинг 80 проценти коммунистик меҳнат зарбдорларидир. Улардан мингдан кўпроқ киши сиёсий ахборотчи ва лекторлардир.

Шуни таъкидлаб айтиш керакки, шаҳарда ҳозир 3 минг нафардан кўп пропагандист, лектор, агитатор, сиёсий ахборотчи идеология фронтида қизғин фаолият кўрсатмоқда.

Ҳисобот даврида шаҳар партия комитетининг иш услуби ва методи янада такомиллашди. Бошланғич партия ташкилотларининг жанговарлиги ошди. Иқтисодий ва социал ривожланишга партия раҳбарлиги янада яхшиланди.

Ҳозир шаҳар партия ташкилоти ҳисобида 2600 коммунист бор. Улар 81 бошланғич партия ташкилоти, 92 цех ва 65 партия группасига бирлашган. Коммунистларнинг 75 проценти бевосита моддий ишлаб чиқаришда иштирок этмоқда. Ҳисобот даврида шаҳар партия ташкилоти сафига 500 коммунист қабул қилинди. Янги қабул қилинганларнинг 74 проценти ишчилардир. Шаҳар партия ташкилоти ҳисобидаги КПСС аъзолари ва партия аъзолигига кандидатларнинг 85 проценти доимий партия топшириқларига эга.

Доклад юзасидан музокарага чиққан ёғ-мой комбинати директори А. Ҳамзаев, пойабзал фабрикасининг ишчиси КПСС XXVI съездининг делегати О. Икматова, 107-автокорхона директори И. Башков, 109-кўчма механизациялашган колонна ишлаб чиқариш техника бўлимининг бошлиғи Н. Солиева, мебель фабрикаси партия ташкилотининг секретари И. Раҳимов, нон заводининг ишчиси К. Хўжаева ва бошқа ўртоқлар эришилган муваффақиятларни таъкидлаган ҳолда камчиликларни кескин танқид қилдилар. Қимматли фикр ва мулоҳазаларни ўртага ташладилар.

Айрим саноат корхоналари, қурилиш ташкилотлари план ва топшириқларни доимо ҳам бажараяптилар деб бўлмайди. Масалан, ёғ-мой комбинати, қишлоқ хўжалик деталлари корхонаси, 8-ғишт заводлари бошқармаси топшириқларини бажара олмаяптилар. Айрим корхоналар шартнома мажбуриятларга амал қилмаяптилар. Ёғ-мой комбинатида ишлаб чиқаришни янги техника билан қуроллантириш даражаси анча паст. Биохимия заводида ҳам ана шундай камчиликлар бор. Бир қатор корхоналарда ҳамон кўп жараёнлар қўл кучи билан бажарилмоқда.

Капитал қурилиш, транспорт, алоқа соҳасида ҳам бир қатор камчиликлар бор. Бу корхона ва ташкилотларда ишлаб чиқаришга партиявий раҳбарлик талаб даражасида бўлмаяпти. Қатор қурилиш бошқармалари ишлаб чиқариш унумдорлиги бўйича топшириқларни бажара олмаяптилар. Объектлар белгиланган муддатларда топширилмаяпти. Қурилиш-монтаж ишларининг сифати паст. Баъзи транспорт ташкилотлари халқ хўжалик юкларини белгиланган вақтларда манзилларига етказиб беришмаяпти.

Савдо, умумий овқатланиш, маиший ва коммунал хизмат корхоналарида юз бераётган айрим камчиликлар аҳолининг жиддий эътирозларига сабаб бўлмоқда. Бу жойларда партия ташкилотлари коммунистларнинг ишлаб чиқаришда ва жамоат ишларида авангардлигини ошириш юзасидан зарур даражада иш олиб бормайдилар. Масъулиятли участкаларда ишлаётган коммунистларнинг ҳисоботлари камдан-кам эшитилади.

Конференцияда юз бераётган камчиликлар рўй-рост танқид қилинди ва уларни бартараф этишга ёрдамлашувчи таклифлар киритилди.

Конференцияда область касаба союзлари Советининг раиси А. В. Браилов нутқ сўзлади.

Конференцияда муҳокама этилган масала юзасидан тегишли қарор қабул қилинди, район партия комитети, район партия ташкилоти ревизия комиссиясининг янги составлари ва Тошкент область партия конференциясига делегатлар сайланди.

* * *

Янгийўл шаҳар партия комитетининг ташкилий пленуми бўлиб ўтди. Пленумда **В. И. Рибалко**—шаҳар партия комитетининг биринчи секретари, **А. С. Раззоқов**—шаҳар партия комитетининг иккинчи секретари, **М. Нуритдинова** — шаҳар партия комитетининг секретари қилиб сайландилар.

Б. ПУЛАТОВ.

ИНСОНИЯТ ЯДРОВИЙ ФАЛОКАТДАН САҚЛАБ ҚОЛИНСИН

(Боши 1-бетда).

Қисқаси, АҚШнинг нияти музокараларни боши берк кўчага киритиб қўйиб, ўз ракеталарини Европада жойлаштиришга имкони борича тезроқ киришишдан иборат эканлиги равшан бўлиб қолди. Шу сабабли Вашингтон содир бўлаётган воқеаларнинг ажабланадиган ҳеч бир жойи йўқ, деб ҳисоблаётганлиги табиий — у худди шундай қилишга интилиб келган эди. Аммо шуларнинг ҳаммаси қилиб қўйилган иш учун — қуролланишнинг янги даврасини дунёга тиқиштирилганлиги учун, халқаро вазият кескинлаштирилганлиги учун АҚШ зиммасидаги масъулиятни асло камайтирмайди.

Вужудга келган аҳвол учун, шу жумладан музокаралар барбод бўлганлиги учун масъулият АҚШ билан бирга Европада Американинг ракеталари жойлаштирилишига йўл очиб берган давлатларнинг ҳам зиммасига тушади. Булар аввало ГФР, Англия ва Италия ҳукуматларидир. Гарчи ўз территорияларида ракеталарни қабул қилмаётган бўлса ҳам, аммо АҚШнинг позициясини қўллаб-қувватлаб, шу тариқа музокараларнинг барбод қилинишига кўмаклашган Шимолий Атлантика иттифоқидаги бошқа давлатларнинг ҳукуматлари зиммасига ҳам масъулиятнинг бир қисми тушади.

Ҳозир Вашингтонда ва бошқа баъзи Ғарб пойтахтларида, гўё Совет Иттифоқи Америка ракеталарининг жойлаштирилишига қарамай, бугун бўлмаса эртага Женева музокараларига яна қайтиб келади, деб намойишкорона билдирилаётган ясама умидворлик масъулиятдан қутилиб қолиш истагидан бошқа нарса эмас.

Ўз-ўзидан равшанки, Совет Иттифоқи вужудга келган аҳволни муқаррар деб ҳисоблашни истамайди. Башарти, НАТО мамлакатлари Европада Американинг ракеталарини жойлаштириш бошлангунгача мавжуд аҳволга қайтишга тайёр эканликларини билдирсалар Совет Иттифоқи ҳам шундай қилишга тайёр бўлади. Ю. В. Андроповнинг 24 ноябрдаги Баёнотида бу ҳақда равшан килиб айтилган. Бу нарса Совет Иттифоқининг қуролланиш, аввало ядровий қуролланиш пойгасини тўхтатишга қаратилган принципиал йўли, ядро уруши хавфини камайтиришга ва пировард натижада бутунлай йўқ қилиб ташлашга қаратилган йўли ўзгармас эканлигидан ҳам келиб чиқади. Бу — умуман инсон ақл-идроки тақозо этаётган бирдан-бир оқилона йўлдир.

Бироқ, гўё Совет Иттифоқи Ғарбий Европада Америка ракеталари ўрнатилиб турган бир пайтда, ҳеч нарса бўлмагандек аввалги музокараларни давом эттиришга тайёр, деб кўрсатиш — ўзларига-ўзлари тасалли бериш йўлида ўз истакларини ҳақиқат қилиб кўрсатишнигина билдириб қолмай, шу билан бирга Америка ракеталари жойлаштирилишига қарши оммавий норозиликларнинг кучайишига тўсқинлик қилиш мақсадида ўз халқини ҳам, жаҳон жамоатчилигини ҳам қасддан чалғитишни билдиради.

Аммо бу ножўя воситалар билан иш тутиш йўлидаги уринишдан бошқа нарса эмас. Ёлғончилик билан узоққа бориб бўлмайди.

Сўнгра Совет Иттифоқи Маршали Н. В. Огарков гапирди:

Партиямиз билан давлатимизнинг раҳбари ўртоқ Ю. В. Андроповнинг Баёнотида тилга олинган баъзи қоидаларнинг ҳарбий жиҳатига қисқача тўхталиб ўтмоқчиман, деди у.

Аввало Баёнотда: АҚШ ўз хатти-ҳаракатлари билан Европадаги ядро қуролларини қисқартиришга бағишланган музокараларда ўзаро мақбул бир битимга келиш имкониятини барбод қилди, деб аниқ-равшан кўрсатиб берилган.

Ҳозир АҚШ ва унинг баъзи иттифоқчилари музокараларнинг барбод бўлганлиги учун жавобгарликни ўзларидан соқит қилишга зўр бериб уринмоқдалар. Гўё Европада «першинглар» ва қанотли ракеталарни жойлаштириш асослидир, гўё бу иш ҳатто «СССРнинг ўртача олисликка учириладиган ракеталарга бўлган қандайдир монополиясини» тугатиш учун зарур деган бемаъни гапларни айтишгача бориб етмоқдалар. Аммо ҳақиқат эса буни батамом рад этади.

Фактларга мурожаат этайлик, бугунги кунда СССР Европада ўртача олисликка учадиган 938 та элтувчи воситага (465 та бомбардимончи самолёт ва 473 та ракетага) эга бўлиб, шуларнинг қарийб ярми эски воситалардир. НАТО блокида шундай элтувчи воситалар 857 та (Англия билан Франциянинг 162 та ракетаси ва 695 та бомбардимончи самолёти бор). Кўриб турибсизки, бизнинг элтувчи воситаларимиз бир мунча кўпроқ, аммо НАТОда эса ядровий зарядлар қарийб бир ярим баравар кўп. Умуман олганда Европада ядро қуролларининг шу турида тахминий тенглик мавжуд. Ҳақиқий аҳвол мана шундай.

Совет Иттифоқи музокараларнинг аввал бошидаёқ Европада ҳам ўртача олисликка учириладиган, ҳам тактик ядро қуролларини батамом тугатиш ва шу тариқа Европани ана шу категориядаги ядро қуролидан ҳоли қилиш тўғрисидаги асосий таклифни киритган эди. Бу таклиф рад этилди.

Шундай шароитда СССР ядро қуролини элтувчи воситалар сонини ракеталар билан баббаравар миқдорда тахминан уч баравар (300 тагача) қисқартиришни таклиф қилди. Айни вақтда у ўзининг Европадаги қисқартириладиган ракеталарини йўқ қилишга ва Шарқдаги СС-20 ракеталари миқдорини кўпайтирмасликка розилик берди. Бунда Англия билан Франциянинг манфаатлари сира ҳам камситилгани йўқ — уларнинг ядро қуроллари шунчаки ҳисобга олинди ҳолос. Аммо бу таклиф ҳам қабул қилинмади.

Кейинчалик СССР яна ҳам олға борди. У бизнинг СС-20 ракеталаримиздаги зарядлар миқдори ҳам Англия билан Франция ўз ракеталарида эга бўлган миқдордан оширилмаслигига рози бўлди. Модомики уларда 420—430 та заряд бўлиб, бизнинг ҳар бир ракетамиз учтадан зарядга эга экан, у ҳолда СССР Европада атиги 140 ракетани, яъни Англия ва Францияда бўлганидан (162 та) ҳам камроқ ракетани қолдиришга, қолганларини эса йўқ қилишга розилик берди.

СССРнинг ракеталарга нисбатан қандай монополияси тўғрисида гап бўлиши мумкин? деган савол туғилади. Шу асосда ўзаро мақбул шартномага эришиш учун тўла имконият бўлганлиги мутлақо равшан. Бунга АҚШнинг истаги бўлмаганлиги эса сўзсиздир. Ҳатто аксинча.

Ҳақиқатда, АҚШ нимани таклиф этди? Унинг «нуль» варианти деб аталмиш вариантига кўра, СССР ўзининг ўртача олисликка учириладиган барча ракеталарини тугатиши, фақат 465 та бомбардимончи самолётини қолдириши керак эмиш, ҳолбуки НАТО блоки ўзининг барча ядровий воситаларини тўла сақлаб қолиб, шу тариқа элтувчи воситалар жиҳатидан икки баравар ва зарядлар жиҳатидан қарийб уч баравар устунликка эришган бўлур эди. Бунинг номақбуллиги яққол кўриниб турибди. Яна ўша АҚШнинг «оралиқ» вариантига кўра, Совет Иттифоқига АҚШнинг розилиги билан ўз ракеталарининг муайян миқдорини сақлаб қолишга рухсат берилар, аммо бунда Американинг худди шунча миқдордаги ракеталарини Европада жойлаштириш шарт эди. Кўриб турибсизки, НАТО блоки яна қарийб икки баравар устунликка эришган бўлур эди.

Хўш, бунда мантиқ борми, деган савол туғилади. У ҳолда бу музокараларни ким ва нима учун барбод этди? Бунинг жавоби мутлақо равшан — уни АҚШ маъмурияти барбод этди.

Дарвоқе, Америка томони стратегик қурол системаларини чеклаш (СҚЧ)га доир музокараларга ҳам худди шундай ёндошмоқда. Фақат бир мисолни келтириб ўтаман. Дастлаб томонларнинг стратегик ядровий кучлари составини 25 процент (уларда СССР ва АҚШ учун баравар миқдордаги ядро зарядларининг ҳозирги мавжуд даражадан паст даражада бўлган 1800 тагача қисқартириш — таклифларимизнинг моҳиятидир). Хўш, АҚШ нимани таклиф этмоқда? Фақат қитъалараро баллистик ракеталарни ва сув ости кемаларидаги баллистик ракеталарни қисқартириб, уларда беш мингтадан зарядни қолдиришни ва стратегик самолётларни амалда қисқартирмасликни таклиф этмоқда. АҚШдаги самолётларнинг ҳар бири 2600 километр олисликка учириладиган 20 тагача ядровий ракетага эга бўлиши мумкин. Аммо бизнинг ана шундай самолётларимизда 1000 тадан камроқ, АҚШда эса 8000 мингтага яқин ракета бор. Натижада бунда ҳам АҚШ икки баравардан зиёдроқ устунликка эришган бўлур эди. Бундан ташқари бу нарса миллиардлаб сўм маблағ сарфлаб стратегик ядро кучларимиз структурасини тубдан бузишга олиб келган бўлур эди. Биз бунга рози бўла олмаслигимиз равшандир.

Бор ҳақиқат мана шундан иборат. Хўш, америкаликлар ўз таклифларининг мутлақо бемаънилигини тушунадиларми, деган савол пайдо бўлади. Шубҳасиз тушунадилар!

Бугунги кунда тўла асос билан шуни айтиш мумкинки, АҚШ маъмурияти музокараларнинг аввал бошиданоқ Европада ядро қуроллари юзасидан ўзаро мақбул шартномага эришишни истамади ва шундай шартномани йўққа чиқариш учун ҳамма ишни қилди. Афтидан эндиликда у СҚЧга доир музокараларда ҳам ишни шунга олиб бораётганга ўхшайди.

Сўнгра. Маълумки, Совет Иттифоқи қуролланиш пойгасини, аввало ядровий қуролланиш пойгасини тўхтатишга қаратилган принципиал йўлга содиқ бўлиб қолмоқда. Ядро қуролларини кўпайтириш мутлақо бемаъни тус олмоқда. Ўзингиз ўйлаб кўринг. Ҳозирнинг ўзидаёқ АҚШ стратегик ядро кучлари билан уриладиган биринчи зарбанинг ўзида 12 мингтадан кўпроқ ядро зарядини қўлланиши мумкин. Аммо бу унинг стратегик ядро кучларини ядро зарядларигина, холос. Ҳолбуки бугунги кунда АҚШ ва НАТО мамлакатларида шундай зарядлар жами 40 мингтадан ортиқдир.

Хўш, нима учун Вашингтон ядро воситаларининг миқдори шу қадар кўп бўлгани ҳолда ўз ракеталарини Европада жойлаштиришга зўр бериб интилмоқда? Шунинг учунки, у ўзининг стратегик ядро кучларига «қуролсизлантирувчи» ядро зарбаси уриш имкониятидан маҳрум этадиган зарба уришга ҳар қандай этиб бўлсада, қодир қилишни истамоқда.

Бундай мақсадга эришиб бўладими? Бунинг жавоби битта—асло эришиб бўлмайди. Томонларда ядро қуролларининг катта запаслари ва уларни жойлаштиришнинг хилма-хил системалари кенг ривожланган, кўп карра такрорланган бошқариш системалари мавжуд бўлган ҳозирги шароитларда бунинг иложи йўқ. Ҳамма ҳолларда интиқом муқаррардир. Шу боисдан фақат авантюристлар билан ўз жонига қасд қилувчиларгина шундай ядро зарбасига умид боғлаши мумкин.

Яна бир масалага тўхталиб ўтаман. Маълумки, Совет раҳбарлари ядровий хавф-хатар ошганлигини ҳисобга олиб, тегишли жавоб чораларини кўришга мажбур бўлдилар. Бу чоралар Баёнотда айтиб ўтилган. Бу чораларнинг айнан мос келишини таъкидлаб ўтмоқчиман холос. Чунончи, океан районларида ва денгизларда жойлаштирилаётган совет воситалари АҚШ территориясининг ўзини назарда тутиб, Американинг Европада жойлаштирилаётган воситаларига нисбатан самарадорлиги, етиб бориши жиҳатидан ҳам, қудрати жиҳатидан ҳам, аниқлиги жиҳатидан ҳам ва шуниси айниқса муҳимки, уларнинг нишонгача учиб бориш вақти жиҳатидан ҳам қолишмайди. Бу жавоб чоралари мажбурий чоралардир. Америка «Першинг»лари ва қанотли ракеталари жойлаштирилиши билан Европада ҳам, жаҳон миқёсида ҳам ҳарбий мувозанат АҚШ фойдасига ўзгармоқда. Биз бунга йўл қўяолмаймиз. Ўз-ўзидан равшанки, шуни ҳисобга олиб юқорида айтиб ўтилган чоралардан ташқари СССРнинг ва социалистик ҳамдўстликдаги бошқа мамлакатларнинг хавфсизлигини таъминлашга қаратилган бошқа чоралар ҳам кўрилади. АҚШ устун бўлаолмайди.

Шу билан бирга ўртоқ Ю. В. Андроповнинг Баёнотида алоҳида таъкидлаб ўтилганидек, бизнинг томонимиздан кўрилаётган жавоб чоралари НАТО мамлакатларининг хатти-ҳаракатлари тақозо этадиган чегаралардан чиқмайди ва Совет раҳбарлари совет халқининг хоҳиш-иродасини бажара бориб, янги уруш хавфини бартараф этиш ва тинчликни сақлаб қолиш учун бундан буён ҳам имкони бўлган ҳамма ишни қилаверадилар.

Сўнгра матбуот конференцияси қатнашчилари мухбирларнинг саволларига жавоб қайтардилар.

(ТАСС).

ЕРДАМЧИ ХЎЖАЛИККА КЕНГ ЙЎЛ

КИЧИК ФЕРМАНИНГ ЭРТАСИ

Бўстонлиқ районидаги Чотқол геология-разведка экспедицияси коллективи ёрдамчи хўжаликни кенгайтиришга, унинг моддий-техник базасини мустаҳкамлашга катта эътибор бермоқда. Бу ерда қисқа вақт ичида янги бинолар қуриб, фойдаланишга топширилди. Ҳозир 1000 бош қўй-эчки, 300 от боқишга мўлжалланган бинолар тайёр.

Ёрдамчи хўжаликка сув келтирилди. Дизель электростанцияси ўрнатилди. Кичик механизация ишга туширилмоқда. Ўтган йили мазкур ёрдамчи хўжаликда 232 та қўй-эчки, 162 та от бор эди. Бу йил эса қўй-эчкиларнинг сони 300 тага яқинлашиб қолди. 178 та от боқилмоқда.

«Кичик ферма»да етиштирилган чорвачилик маҳсулотлари корхона ишчи-хизматчиларига сотилмоқда. Йил охиригача коллективга ҳаммаси бўлиб 2 тоннадан ортиқ гўшт етказиб бериладиди.

Геологоразведка экспедицияси ишчи-хизматчилари қиш фаслига пухта тайёргарлик кўрдилар. Чорва молларини бу даврда тўқ ва соғлом сақлаш мақсадида кўзланганидан анча кўп — 500 тоннага яқин дағал хашак жамғариб қўйилди.

Б. СОЛИХОВ.

ҚАСАБА СОЮЗЛАРИ ВАКИЛЛАРИНИНГ МУРОЖААТИ

ГАВАНА. Марказий Американи ва Кариб ҳавзасини тинчлик зонасига айлантириш регионидаги меҳнаткашларнинг, бошқа барча прогрессив кучларнинг асл муддаосидир. Кариб ҳавзасидаги 9 та мамлакатнинг Куба пойтахтида тўпланган касаба союзлари вакиллари мурожаатида шундай деб айтилган.

Бу ҳужжатда халқларнинг озодлик, мустақиллик ва суверенитет учун курашини бостириш мақсадида жаҳоннинг турли районларида урйиқит ва ғайриқонуний ҳаракатлар қилаётган АҚШ империализмининг агрессив сиёсати қораланади. Шу ҳужжатда Қўшма Штатлар қўшинларининг Гренадани оккупация қилишини дарҳол тўхтатиш талаб этилган, Никарагуага қарши ёлланганларнинг Вашингтон уюштирган иғвогарлик ҳаракатлари, Кубага қарши қўпорувчилик ишлари ғазаб билан қораланган. (ТАСС).

ХАЛҚАРО АҲВОЛ

КЕНГ ҚЎЛАМДА ВА РЎЙ-РОСТ ФИКРЛАШИБ ОЛИНДИ

ВЕНА. Бу ерда тинчлик учун кураш проблемалари юзасидан марксистлар билан христианларнинг учрашуви давом этмоқда. Бу учрашувда СССР, Венгрия, ГДР, Польша, Чехословакия, Австрия, Англия, Ватикан, Италия, АҚШ, ГФРнинг, бошқа бир қанча мамлакатларнинг вакиллари иштирок этмоқда. Улар Европада Американинг «Першинг-2» ва қанотли ракеталари жойлаштирила бошланганлиги муносабати билан халқаро майдонда вужудга келган вазиятда ядро фалокатининг олдини олиш учун нималар қилиш кераклиги тўғрисида кенг миқёсда ва рўй-рост фикрлашиб олмоқдалар.

Учрашувнинг кўпчилик иштирокчилари ядро қуролига эга бўлган барча давлатлар Совет Иттифоқидан иборат олиб, уни биринчи бўлиб ишлатишдан воз кечганликларини билдирган, қурол-яроғларни ялпи ва тўла қуролсизланишгача камайтитириш жараёни давом эттирилган тақдирдагина тинчлик гарантияланиши мумкин, деган бир фикрга келдилар.

Пенсильвания университетининг профессори М. Котреоно хоним Америка маъмуриятининг сиёсатини қаттиқ танқид қилди. У айтдики, Вьетнам воқеаси Вашингтонни зўравонлик позициясидан туриб сиёсат юритиш мумкин эмаслигига ўргатмади. Унинг фикрича, ҳозирги вақтда Европада оммавий қирғин қуролларининг тобора қудратли аслаҳахоналари кўпайтирилаётганига қарамай, «кескинликни юмшатиш сиёсати сўнган эмас». АҚШда ҳам, Европада ҳам тинчликни ҳимоя қилиш ҳаракатининг ўсаётганлиги бунинг далилидир. Бу ҳаракатни Шарқ билан Ғарб ўртасида мулоқотнинг тобора янги-янги формалари орқали мустаҳкамлаш керак. (ТАСС).

НОРОЗИЛИК НАМОЙИШИ

БУЭНОС-АЙРЕС. Монтевидео шаҳрининг аҳолиси Уругвайда ҳукмронлик қилаётган ҳарбий режимга қарши одатдан ташқари норозилик намойиши ўтказди. Мамлакатда демократия ўрнатилиши учун курашаётган намойиш иштирокчиларига таҳдид қилган давлат бошлиғи истеъфодаги генерал Альварес нутқи радио ва телевидение орқали эшиттирила бошланиши билан кўпгина уйларнинг деразалари ва балконларидан шовқин-сурон кўтарилди. Кўчаларда тўхтаб қолган автомобиллар сигнал бера бошлади. Кишилар тўда-тўда бўлиб тўпландилар. Шаҳар марказида стихияли равишда вужудга келган норозилик намойиши Уругвайнинг бутун пойтахтини қамраб олди ва ярим тунгача давом этди.

(ТАСС).

● **АВСТРАЛИЯ. Юзлаб австралиялик аёллар Американинг Пайн-Гэпдаги электрон-космик разведка базаси олдида урушга қарши чиқишларини давом эттирмоқдалар. Улар ўз мамлакатлари территориясидаги Америка базаларини йўқотишни қатъий талаб қилмоқдалар. Суратда: тинчлик тарафдорларининг полициячилар билан тўқнашув пайти.**

ЮПИ—ТАСС телефотоси.

ТАРИХ ҲУКМИ

1933 йилнинг 27 февраль оқшомида ўта кучли ёнғин Германия парламенти (рейхстаги) биносини вайронага айлантирди. Бу Гитлер ҳокимият тепасига келгандан сўнг бир ой ўтмасдан ҳам рўй берди. Бугунги кунда ушбу воқеаларнинг ўзаро алоқаси аёндир. Фашист ҳукуматига мамлакатда мутлақо чекланмаган диктатурани ўрнатиш учун бирор баҳона керак эди. Нацистлар томонидан аввалдан режаланиб тайёрланган иғвогарлик — рейхстагга ўт қўйиш ана шундай баҳона вазифасини ўтади.

Полиция ўт ичида ёнаётган бино олдида Голландия фуқароси Ван дер Люббени «қўлга туширди». Шу ернинг ўзида дарҳол тузилган расмий маълумотда Люббеда «коммунистик партия аъзоси билети топилганлиги» даъво қилинарди. Шунинг ўзи нацистларга рейхстагга ўт қўйилишини «большевизмнинг энг ваҳшиёна террорчилиги» деб аташга ва эртаси куниёқ мамлакатдаги барча конституция ҳуқуқларни бекор қилиш учун кифоя қилди. Бирон-бир айби йўқ минглаб кишилар қамоққа олинди. Улар орасида болгар коммунист-сиёсий муҳожирлари, шу жумладан таниқли революционер Георгий Димитров ҳам бор эди. Димитров рейхстагга ўт қўйилиши пайтида умуман Берлинда йўқ эди. Аммо гестапочилар ҳақиқатни аниқлаш тўғрисида ўйламасдилар ҳам. Улар гитлерчилар томонидан режаланган улкан суд спектаклини қўйиш фикрида эдилар. Димитров ва унинг ўртоқларига эътиқоди бўйича анархист, моҳияти бўйича эса иғвогар бўлган Ван дер Люббенинг шериклари роли тайёрлаб қўйилган эди.

Бу спектакль 1933 йил 21 сентябрда Лейпцигдаги Империя суди IV Жиноят сенатининг мажлислар залида бошланиб, 23 декабргача давом этди. Аммо бу спектакль фашистлар сценарияси бўйича давом этмади. Димитровнинг ўзини мардонавор тутиши, унинг процессдаги чуқур ишонч билан суғорилган оташин нутқлари гитлерчиларнинг коммунизм устидан суд қилиш режаларини барбод қилди ва айбланувчилар курсисини антифашист минбарига айлантирди. Бутун ер юзидаги софдил кишилар Димитровнинг овозини эшитдилар.

Ташқи дунёдан, айбланаётган бошқа коммунистлардан ажратиб қўйилган, қўлига кишан солинган, ўзини ҳимоя қилиш учун зарур ҳужжатларга эга бўлиш ва ҳимоячи танлаш ҳуқуқидан маҳрум этилган Димитров процессга синчиклаб тайёргарлик кўрарди. У кунига камида 10 соат ишларди. Димитров ўзининг немис тили соҳасидаги билимларини такомиллаштириб борди, герман жиноят кодексини, Германия тарихини, умумий тарихни ўрганди.

ЛЕЙПЦИГ ПРОЦЕССИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИГА

Суд залида Димитров ўзини буюк сиёсий арбоб, ишчилар синфи иши учун, озодлик, демократия ва тинчликнинг юксак идеаллари учун мардонавор курашчи сифатида кўрсатди. У суддаги ўзининг якунловчи сўзида мағрур ҳолда шундай деган эди: «Мен ўзимни айбланаётган коммунист сифатида ҳимоя қилмоқдаман. Мен ўзимнинг шахсий коммунистик революцион шарафимни ҳимоя қилмоқдаман. Мен ўзимнинг ғояларимни, ўз коммунистик эътиқодларимни ҳимоя қилмоқдаман. Мен ўз ҳаётимнинг моҳияти ва мазмунини ҳимоя қилмоқдаман».

Димитров судда фақатгина ҳимояланиб қолмасдан доимо ҳужумкорлик руҳида иш тутди. У коммунистларнинг рейхстагга ўт қўйилишига алоқалари борлиги тўғрисидаги уйдирмани фош қилиб, бу иғвогарликдан кўзланган сиёсий мақсадларни очиб ташлади. Димитров процесс давомида рейхстагга ўт қўйиш фашистлар учун ўз сиёсий мавқеларини мустаҳкамлаш, Германия революцион пролетариати, Коммунистик партиясига зарба бериш учун зарур бўлганлигини ишонарли тарзда асослаб берди.

Димитров айбланувчидан айбловчига айланди. Ундан фақатгина гитлерчилар иродасини бажараётган судьяларгина эмас, шунингдек, учинчи рейхнинг энг олий мартабали амалдорлари ҳам қўрқар эдилар. Улардан бири — катта ҳокимиятга эга бўлган Геринг процессда Димитров билан яккама-якка курашда тўла-тўкис мағлубиятга учради. Димитровнинг Геринг устидан ғалабаси суд натижасини белгилаб берди. Лейпциг судидаги Германия фашизмининг идеологик ва маънавий мағлубияти эса унинг 1945 йилда батамом ҳалокатга учрашининг даракчиси бўлди.

Аммо бу процесс иғвогарларга келажак учун сабоқ бўлмади. Димитров фашистлар рейхстагга ўт қўйилиши воқеасида антикоммунизмнинг тайёр рецептлари бўйича иш тутаётганликларини исботлар экан, 1925 йилда София соборида бўлган портлаш, 1931 йилда Германиядаги Ютербоғ шаҳри яқинида рўй берган темирйўл ҳалокати, 1932 йилда Думерда Франция президентининг ўлдирилиши воқеаларини ёдга солди. Ана шу барча ҳолларда буржуазия бу коммунистларнинг иши деб айюҳаннос солган эди. Кейинчалик эса коммунистларнинг бу жиноятларга ҳеч қандай алоқалари йўқлиги исботланди.

Бу иғвогарликлар рўйхатини давом эттириш мумкин. 1939 йилда поляклар кийимини кийиб олган эсэсчиларнинг Глейвицдаги немис радиостанциясига нисбатан қилган иғвогарлигидан иккинчи жаҳон уруши бошланди. 25 йил ўтгач эса Америка ҳарбийлари худди ана шунга ўхшаш усулдан фойдаландилар. Американинг «Тэрнер Жой» ва «Мэддокс» эсминецларидан гўёки улар ВДР катерларининг ҳужумига дуч келганликлари тўғрисидаги уйдирма хабар АҚШнинг Вьетнамга қарши уруш бошлаб юбориши учун баҳона бўлди.

Ҳозирги пайтда Совет Иттифоқи ва социализм мамлакатларига қарши мисли кўрилмаган кўламларда «психологик уруш» олиб борилмоқда. Империализм коммунизмга қарши «салб юриши» эълон қилди. Ҳозирги даврда идеологик курашнинг кучайганлиги империализмнинг ғоявий-сиёсий қўпорувчилик ҳаракатларида ҳам, буржуа давлатларининг коммунистлар, тинчлик, демократия ва социал тараққиёт учун курашчиларга қарши қувғинни кучайтираётганларида ҳам намоён бўлмоқда.

Бундан 50 йил муқаддам сиёсий қарашлари, келиб чиқишлари, диний эътиқодлари турлича бўлган миллионлаб кишиларнинг бирлиги, халқаро антифашист бирдамлиги ҳаракати Лейпциг судини ташкил этганларни чекинишига ва Димитров ҳамда у билан бирга қамоққа олинган бир неча коммунистларни оқлашга мажбур қилди. Интернационал бурчга содиқ совет ҳукумати 1934 йил 15 февралда Г. М. Димитров ва унинг ўртоқларига совет гражданлигини берди. Улар 27 февралда Москвага келишди.

Димитровга куч-ғайрат бериб турган ҳақиқат, эзгу ният, инсонпарварлик, тинчликнинг сўзсиз тантана қилишига ишонч, марксизм-ленинизм буюк ғояларига садоқат умумхалқ бахт-саодати ва адолат учун кураш олиб бораётганларни руҳлантириб келди ва ҳамиша руҳлантириб туради.

М. МУҲАМЕДЖАНОВ,
тарих фанлари доктори.
«Правда» пресс-бюроси.

УРУШҚОҚЛИК ВАСВАСАСИНИ ҚУЧАЙТИРМОҚДАЛАР

ЛОНДОН. М. Тэтчер ҳукумати инглизларни ядро уруши «бўлиши мумкин» деган фикрга кўндиришга уриниб, Буюк Британияда урушқоқлик васвасасини кучайтирмоқда. «Стандарт» газетасининг хабар беришича, Уайтхолл шаҳарга ядро бомбаси ташланишига тайёр бўлиб туриш тўғрисида Лондоннинг муниципиал маъмурларига фармойиш берди. Шу буйруқ қонун билан ҳам мустаҳкамланди.

Аммо ҳукуматнинг урушга тайёргарлик тўғрисидаги режалари шаҳар маъмурларининг қаршилигига учради. Лондондаги Саутуорк райони муниципиал кенгаши юридик жиҳатдан таъқиб этилиши эҳтимолига қарамай, шу фармойишни бажаришдан бош тортди. Бу фармойиш ҳукумат ядровий урушда гўё «омон қолиш» мумкин, деб кишиларни ишонтиришга уринаётганлигидан далолат беради, деб таъкидлади у.

Муниципиал кенгаш аъзоси Э. Троук ядровий урушда «омон қолишга умид боғлаш» «хавфли хато»дан бошқа нарса эмас, деб айтди.

(ТАСС).

● **АП агентлигининг Тегусигальпадан хабар беришича Америка денгиз пиёдалари Гондурас соҳилидаги ҳарбий машқларда иштирок этмоқдалар. Бу кенг кўламли десант операциясида АҚШнинг 1200 денгиз пиёдаси ва Гондурас армиясининг 500 дан кўпроқ солдати иштирок этмоқда. Бу иғвогарликдан революцион Никарагуани қўрқитиш ва бу мамлакатга бостириб киришни машқ қилиш мақсади кўзланган. Суратда: Америка денгиз пиёдалари Гондурасда.**

ЮПИ—ТАСС телефотоси.

ХРОНИКА, ХАБАРЛАР, ФАКТЛАР

● ХЕЛЬСИНКИ. Кашанда ота-оналар ўз фарзандларининг соғлиғини хавф остида қолдирмоқдалар. Куопио шаҳридаги университет клиникасининг доценти Э. О. Терхонинг маълумотларига кўра, ота-онаси кашанда болаларнинг бронхит ва зотилжам билан касалланиши эҳтимоли ота-онаси чекмайдиган тенгқурларига нисбатан 2 баравар кўп экан. Бола гўдаклигида ана шу касалликларга чалинган бўлса, унинг яллиғланиш процесси такрорланишга мойиллиги умр бўйи баланд бўлиб қолаверади.

● ТОКИО. Токио аҳолисидан бир гуруҳининг якшанба куни «сафари» — ҳайвонот боғига қилган сайри кўнгилсиз тугади.

Сайёҳлар тушган автобус очиқ ҳавода юрган ҳайвонлар орасидан одатдаги маршрут билан ўтиб борарди, экскурсовод ҳайвонларнинг одатлари тўғрисида бийрон гапириб берарди, сал нарида юрган урғочи шер Алекс бирдан автобусга қизиқиб қараб қолди ва бир неча марта катта-катта сакраб машинага ташланди. Ҳайвоннинг 180 килограммли танаси таъсирида эшик очилиб кетди ва чақирилмаган «меҳмон» пассажирларга тўқнаш келди. Шер экскурсовод қизга ҳамла қилиб, уни жиддий жароҳатлади. Шунда ҳайвонот боғининг ходимлари ваҳимага тушган сайёҳларга ёрдам бериш учун етиб келишди ва қутурган йиртқични ҳайдаб юборишди.

Воқеа рўй берган жойга келган полициячилар автобуснинг ҳайдовчиси ҳайвонот боғи маъмуриятининг тавсияларини писанд этмай, эшикларга қўшимча илгак солмаганлигини аниқладилар. Ана шу нарса фожиага сабаб бўлган.

● ХАРТУМ. Қадимги Ал-Кава шаҳри районида балиқ тутаётган суданлик деҳқонлар тўрига том маънода олтин илинди. 1937 йил Оқ Нилда Жабал Авлиё тўғони қурилаётганида шу шаҳар сув остида қолиб кетганди.

Балиқчилар тўрни тортиб қарасалар, унда бир неча олтин ҳайкалча билан бошқа нарсалар ҳам бор экан. Судан қўҳна ёдгорликлар департаментининг бош директори Акаш Муҳаммад Алининг айтишича, топилган нарсаларнинг тарихий қиммати катта. Яқин фурсатда Жабал Авлиё районига илмий экспедиция юборилади. Шу экспедиция топилган ашёлар тарихнинг қайси даврига тааллуқли эканлигини аниқлаб беради.

● ЛЮКСЕМБУРГ. Прокурор судланувчилар курсисида ўтиришган англиялик 13 нафар футбол ишқибозига бир йилгача муддат билан қамоқ жазоси берилишини талаб қилди. Улар 15 ноябрь куни бу ерда Люксембург командаси билан Англия командаси ўртасида бўлиб ўтган футбол ўйинидан сўнг ҳақиқий урйиқит қилдилар.

Инглиз футболчиларининг ҳаддидан ошган ишқибозлари спорт иншоотларига ва яқин атрофдаги магазинлар ва кафега 90 минг долларлик зарар етказган.

Англия футбол ишқибозларининг бебошлиги Европада шу қадар маълумки, қўшни Бельгия маъмурлари ўйиндан қайтиб келаётган инглизларнинг бутун йўлида тартиб сақлаш учун армия бўлинмаларидан фойдаланишга мажбур бўлдилар.

● ДЕҲЛИ. Кейинги пайтларда Ҳиндистон зоологлари илонларга алоҳида эътибор бериб қолдилар. ПТИ информация агентлигининг хабар беришича, олимлар илонларни ёппасига қирилаётганлиги ва илон териси қонунга хилоф равишда чет элларга олиб чиқиб кетилаётганлигидан жиддий ташвишланмоқдалар. Таможня ходимлари ва полиция шу йилнинг ўзидагина АҚШ ва бошқа Ғарб мамлакатларига жўнатилмоқчи бўлган 335 мингдан ортиқ шундай терини мусодара этдилар. «Яширинча бозор» даллоллари баъзи олис районларда илонлар овини ташкил этиб, илон терисини арзон-гаров сотиб олмоқдалар ва кейин уни дастлабки нархидан 45 баравар ошадиган нарх билан пуллamoқдалар.

Илонларни шафқатсиз қириш табиий мувозанатга сезиларли таъсир кўрсатмоқда. Масалан, ваҳшиёна ов кизитиб юборилган Тамилнаду штатида каламуш ва бошқа кемирувчилар ғоят кўпайиб кетди.

Ҳукумат қонунига хилоф бу ишга қарши чоралар кўрмоқда. Шу йил бу мақсадларга ажратиладиган маблағ анча кўпайтирилди.

(ТАСС).

ПРЕМЬЕРА

«ЗЕБУННИСО» САҲНАДА

**Шоҳ қизи бўлсамда,
қилдим фақр йўлини
ихтиёр,
Бас менга бу зебу
зийнатким, отим
Зебуннисо.**

Ғазал ўқиб, саҳнада пайдо бўлган Зебуннисо (артист Сайёра Юнусова) томошабинлар фикрини қамраб олди. Чиндан ҳам, шоиранинг жозибадор, халқ дарду ғамини ифодаловчи шеърлари дилни мафтун этади.

Зебуннисо шоҳ қизи, бироқ шоҳлар сингари унда зодагонлик, халқни хўрлаш ва разиллик йўқ. Айниқса, у севги бобида улуғдир. Шоира Розий исмли (артист Саидкомил Умаров) деҳқон йигити билан кўнгил қўйишган эди. Аммо унинг қонхўр отаси — шоҳ (артист Пўлат Саидқосимов) ва уламолар Розийни урушга жўнатдик деб, ноҳақларча ўлдирадилар.

Бу орада шаханшоҳнинг бойликка ружу қўйиши ва халққа солиқ солиш ҳақидаги янги фармонидан ғазабланган шаҳзода Акбар (артист Теша Мўминов) ўз дўстлари билан саройни тарк этади.

Севгилисининг вафот этганини эшитган Зебуннисо қаттиқ қайғу-алам чекади. Лекин шеър ёзишни, китоб мутолаасини, устозидан (артист Маҳмуд Дўстматов) сабоқ олишни тўхтатмайди. Саройда эса разиллик, халқни хўрлаш, инглизларга сиғиниш тобора кучаярди.

Шаҳзода Акбарнинг дўсти Рожирам (артист Эркин Комилов) Розий учун қасос олади. Бу пайтда Зебуннисо саройда эмас, бир хилват гўшада тушкунликда, ёлғизликда азоб чекарди. Сарой хизматчиси Наргиз (артист Луиза Қосимова) унинг ёлғиз ҳамдарди эди. Бироқ кўп ўтмай, Рожирам севгилиси Наргизни бу ердан олиб кетади.

Шоҳ ўз қизини саройга қайтариш мақсадида унинг олдига келади. Зебуннисо зиндонда ётган бобоси Бобур Мирзони (артист Ёқуб Аҳмедов) озод қилишни истайди. Лекин бу истакни бажо келтиришга кеч бўлган эди...

Ўзбекистон халқ шоири Уйғун асари асосида қўйилган бу спектакль Ҳамза театрининг жиддий ютуғидир.

Г. МАМБЕТОВА.

Суратда: спектаклдан кўриниш. Шаҳзода Мурод ролида Қаҳрамон Саъдуллаев (чапда) ва Муҳаммад Саид ролида Маҳмуд Дўстматов.

А. Рисқиев фотоси.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» КОНСУЛЬТАЦИЯ БЮРОСИДАН

САВОЛЛАРИНГИЗГА ЖАВОБ БЕРАМИЗ

ГАЗЕТХОНЛАРНИНГ САВОЛЛАРИГА ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА СОЮЗЛАРИ РЕСПУБЛИКА СОВЕТИНИНГ ШТАТСИЗ ХОДИМИ, «ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» ЖАМОАТЧИ КОНСУЛЬТАЦИЯ БЮРОСИНИНГ АЪЗОСИ, ЮРИСТ **А. ҲАСАНОВ** ЖАВОБ БЕРАДИ.

САВОЛ: биз «Главташкентстрой»га қарашли АТПда ишлаймиз. 1961 йилдан буён оҳак ташиш машинаси шофёримиз. Айтингчи, бизнинг ишимиз соғлиққа зарарли иш категориясига кирадими? Агар шундай бўлса, 55 ёшдан пенсияга чиқишимиз мумкинми?

**А. ТЎЛАГАНОВ,
М. КАРИМЖОНОВ,
шофёрлар.**

ЖАВОБ: СССР Меҳнат ва социал масалалари бўйича давлат комитети ва ВЦСПС президиумининг 1974 йил 15 октябрда тасдиқланган рўйхатида кўрсатилишича, ёпиқ усулда оҳакни ўчириш иши билан шуғулланувчилар соғлиққа зарарли шароитда ишловчи ишчилар ҳисобланиб, улар қўшимча отпуска ва 55 ёшдан пенсия олиш имтиёзидан фойдаланадилар.

Оҳак ташувчи машина ҳайдовчиларининг эса бундай имтиёздан фойдаланишлари қонунда кўрсатилмаган.

* * *

САВОЛ: менинг эмизикли болам бўлганлиги туфайли тўлиқ иш куни ишлаш имкониятим йўқ. Айтингчи, маъмурият шароитимни ҳисобга олган ҳолда мени ишга қабул қилиши мумкинми?

**Э. ҚОСИМОВА,
уй бекаси.**

ЖАВОБ: баъзи ёш болали аёллар тўлиқ иш куни ишлай олмасликларини билдириб, иш куни тўлиқ бўлмаган шароитда ишга қабул қилишларини сўрайдилар.

Шу масалада Меҳнат ва социал масалалари бўйича давлат комитети ВЦСПС секретариати билан биргаликда 1980 йил 29 апрелда тасдиқланган «Тўлиқ бўлмаган иш кунида ишлайдиган аёлларни меҳнатга жалб қилиш тартиби ва шароитлари» ҳақидаги қоидани эслатиб ўтиш мақсадга мувофиқдир.

Ушбу қоидага кўра кўрсатилган категориядаги кишилар билан меҳнат шартномаси тузиш ва бекор қилиш белгиланган умумий қонунга кўра амалга оширилади. Тўлиқ бўлмаган иш кунида ишлаганлиги меҳнат дафтарчасида қайд қилинмайди. Томонларнинг келишуви билан бундай иш режими муайян ёки номуайян муддатга ўрнатилади.

* * *

САВОЛ: менинг бир танишим спиртли ичимлик ичиши натижасида касал бўлиб қолди ва 24 кун касалхонада ётиб чиқди. Нимагадир унга касаллик варақаси очишмабди. Шу тўғрими?

**А. КАРИМОВ,
қурувчи.**

ЖАВОБ: СССР Министрлар Советининг «Ичкиликбозлик ва алкоголизмга қарши курашини кучайтириш чора ва тадбирлари» ҳақида 1972 йил 16 майда қабул қилган қарорида кўрсатилишича, бирор киши ичкиликбозлик оқибатида ёки мастлик туфайли (бирор жароҳат олса, ичкилик психозига учраса ва ҳоказо) меҳнат лаёқатини вақтинча йўқотса, амбулатория ёки стационар шароитда даволанганлиги учун унга касаллик варақаси берилмайди. Вақтинча ишга лаёқатсизлиги учун эса нафақа тўланмайди. Бундай ҳолларда қонунга кўра касаллик варақаси ўрнига справка берилади. Агар справкага биноан ишдан озод қилинган даврда у бирон-бир оғирроқ касалликка чалиниб қолса, 11 кун ўтганидан кейингина касаллик варақаси очилиши ва меҳнатга лаёқатсизлиги учун нафақа тўланиши мумкин.

ШИФОХОНАЛАР БАЗАСИ КЕНГАЙМОҚДА

«Тепловизор рубин» — медтехниканинг сўнгги ютуқларидан биридир. Бу аппарат бадан юзасида пайдо бўлган яра, шикастланиш, жароҳат туфайли рўй берган яллиғланиш ҳароратини бир зумда аниқлаб беради. Касалликнинг қайси нуқтадан бошланаётганлигини кўрсатади ва муолажани худди ана шу жойдан бошлаш кераклигини билдиради. Бу янгилик врачлар ишини енгиллаштиришдан ташқари даволаниш муддатини қисқартирди.

«Вега» деб аталувчи аппарат эса рентгенотехника борасидаги катта қулайлик деб қаралмоқда. У рентген қилинаётган органни тасвирга жуда аниқ туширишдан ташқари, нурланишдан тамомила халос этади.

Кўз касалликлари шифохоналарида врачлар «Квант офтальмокоагуляторлар»дан ростмана кўнгиллари тўлиб фойдаланмоқдалар. Лазер нури билан касалликни даволовчи бу аппарат операция вақтида қон томирларига деярли зиён етказмайди. Бегона ўсимталарни эса баҳридан осонгина ўтиб қўя қолади.

Область медтехника бошқармаси шифохоналарга шу йилнинг ўн ойи мобайнида 2 миллион 249 минг сўмлик замонавий медицина аппаратлари етказиб берди. Бу кўрсаткич ўтган йилдагига нисбатан анча кўпдир.

С. ҲАСАНОВ.

ФАН ЯНГИЛИКЛАРИ

МИКРОБ деганда, одатда, кўпчилигимиз зарарли микроорганизмларни тушунамиз: микроб бўлгач, албатта, организмга зарар келтиради, ҳар турли касалликларни пайдо қилади, деб биламиз. Бу гап умуман, тўғри. Лекин шуни ҳам унутмаслик керакки, микроблар инсон учун жуда кўп фойдали юмушларни ҳам бажаради. Чунончи, улар оқсил ҳосил этиш, озиқ-овқат ва чорва моллари учун емиш маҳсулотлари ҳамда турли дори-дармонлар ишлаб чиқаришда катта хизмат қилади.

Хўш, бу кўзга кўринмас митти жониворлар, оғир саноатда ҳам, масалан, металлургияда хизмат қила олармикин? Маълум бўлишича, улар бу соҳани бемалол уддалай олишаркан?

МИКРОБЛАР МЕТАЛЛ САРАЛАЙДИ

Жамият тараққиётининг ҳозирги босқичи ишлаб чиқаришнинг жами соҳаларига, шу жумладан, минерал хом ашёни қайта ишлаш саноатига юксак талаблар қўймоқда. Кам харажат билан кўп маҳсулот олиш, ишлаб чиқаришда самарадорлик ва корхоналарнинг экологик мусаффолиги каби масалалар шундай талаблардан саналади. Рудадан рангли металларни ажратиб олиш технологиясини ана шу талабларга мослаштириб бўлмасмикин?

Бу саволга олимлар, бактериялар ёрдамида рудани ювиш орқали ундан рангли металларни ажратиб олиш мумкин, деб жавоб беришмоқда. Урал, Сибирь, Украина олимлари ана шу йўналиш бўйича илмий тадқиқотлар олиб боришаётир. Бу муаммо бизнинг республикада ҳам, чунончи, Ўрта Осиё Геология ва минерал хом ашё илмий тадқиқот институтининг биология фанлари кандидати А. Живаева раҳбарлигидаги микробиология лабораториясида ҳамда Ўрта Осиё рангли металлар саноати илмий тадқиқот институтининг С. Муҳамедова бошчилигидаги руда харсангини ювиш лабораториясида ҳал этилмоқда.

Микроорганизмлар минераллар ичида кислород ва сувда эриган карбонат ангидрид гази ҳисобига яшайди ва ўзи ишлаб чиқарадиган ферментлар ёрдамида сульфидларни оксидлайди. Худди шу ферментлар минераллардаги ўзаро боғлиқликка путур етказади ва натижада мис ва бошқа рангли металлар рудадан ажралади. Бошқача айтганда, микроб минералларнинг кристалл-панжараларини парчалайди, оқибатда мис ва бошқа рангли металлар рудадан ажралиб эритмага айланади.

Табиатда бу жараён ниҳоятда узоқ вақт давом этади. Бунинг ҳар хил сабаблари бор. Руданинг бир граммида 10 дан бир неча юзтагача микроб бўлади. Лекин бу митти жониворларнинг кўпайиши учун руда ичида қулай шароитлар бўлмайди: етарли сув ва кислород йўқ.

Ўрта Осиё Геология ва минерал хом ашё илмий тадқиқот институти бойитиш ва химиявий технология бўлимининг микробиология лабораториясида олиб борилган кўп йиллик тажрибалар камбағал рудаларни улар таркибидаги мис, никель, рух, молибден ва бошқа рангли металларни бактерия ёрдамида ювиш билан комплекс қайта ишлаш усулларининг самарадорлигини кўрсатди. Мазкур технология асосини рудадаги рангли металларни микроблар билан муттасил ювиш жараёни ташкил этади. Бу жараён рудада микробларнинг бирикиши ва ривожланиши учун қулай шароит яратиш мақсадида системага муттасил бир меъёрда сув ва ҳаво юбориб туриш орқали амалга оширилади.

Бу усулда рудани майдалаш ва уни конлардан кон-руда корхоналарига ташиб келтиришга ҳожат бўлмайди. Бактериал ювиш қурилмалари яратишга унчалик кўп маблағ талаб қилинмайди, муҳими атроф-муҳит ифлосланмайди.

Руда харсангини ювиш усулида ажратиб олинадиган миснинг таннархи одатдаги саноат усулидагидан беш марта камдир. Шу вақтга қадар таркибида 0,3—0,5 процент мис бўлган рудалар ювиларди. Кейинги вақтларда эса ҳатто 0,10—0,15 процентли рудалардан ҳам сифатли маҳсулот олинмоқда. Ҳисоб-китобларга қараганда, рангли металларни рудадан бактериал ювиш орқали ажратиб олиш усулидан келадиган иқтисодий самара фақат биргина кон бўйича бир йилда икки миллион сўмни ташкил қилади.

Бактериал ювиш усули ҳозирча синов босқичида. Мутахассисларимиз унинг энг мақбул вариантини топиш йўлида тинмай изланишмоқда.

Олмалиқ кон-бойитиш комбинатида лаборатория бошлиғининг ўринбосари Б. Руденко микроорганизмларнинг ҳаёт кечириши учун қулай шароит бўлсин учун, қишда ҳам системада 20 даражали ҳароратни сақлаб туришни таклиф этди.

Бундан ташқари, у яна рудани бактериал ювишдан олдин таркибида етишмаган элементлар ва бошқалар билан тўйинтиришни таклиф қилди.

Маълумки, кондан қазиб олинадиган руда қаттиқ ва зич бўлади. Миллион тоннали ва бир неча метр қалинликдаги ана шундай зич қатламларнинг ҳамма жойига бир меъёрда сув ва ҳаво киритиш учун уни аввало юмшатиш зарур. Хўш, буни қандай амалга ошириш мумкин? Бунинг учун руда устидан ультратовушли махсус қурилма юргизиш керак бўлар ёки уни маълум частотада портлаш характерига эга бўлган қандайдир электрон қурилма ёрдамида юмшатиш мумкиндир.

Ҳар ҳолда бу ўринда физиклар ёрдами зарур. Лекин шуни алоҳида таъкидлаш керакки, руда қатламини юмшатиш тадбирлари, қандай ва нималар ёрдамида бажарилишидан қатъий назар, руда ичида яшаётган микроорганизмларга салбий таъсир этмаслиги керак.

Янги усулда кўп энергия талаб қиладиган бир қанча жараёнларга ҳожат қолмайди, атроф-муҳит ифлосланмайди, инсонга зарар келтирадиган ишлаб чиқариш жараёни батамом барҳам топади, айниқса ҳозирги даврда нисбатан тақчил бўлиб турган чучуксув сарфиёти одатдаги сувга қараганда бир неча баробар камаяди. Шундай қилиб келажакда тоғ жинсларини очмасдан туриб улардан тегишли металларни ажратиб олишга бутунлай ўтиш имкони туғилади.

**О. АНДРЕЕВ,
техника фанлари кандидати.**

СССР МОЛИЯ МИНИСТРЛИГИ ВА СССР ДАВЛАТ БАНКИДА

СССР Молия министрлиги билан СССР Давлат Банки СССР халқ хўжалигини ривожлантириш давлат заёми (1951 йилда чиқарилган) облигацияларининг 1 миллиард сўмлик ҳақини тўлаш иккинчи тиражи 1983 йил 6 декабрда ўтказилишини маълум қилади. Ана шу тиражнинг расмий жадвали 25 декабрда марказий газеталарда эълон қилинади, омонат кассалари эса тиражда чиққан облигациялар ҳақини 1983 йил 27 декабрдан тўлай бошлайди.

Редактор ўринбосари
Р. УМАРОВ.

ОЛДИНИ ОЛГАН ЯХШИ

КЕЙИНГИ йиллар ичида область санитария маорифи ходимлари сариқ касаллигининг олдини олиш бўйича қатор тадбирларни амалга оширмоқдалар. Биргина шу йилнинг ўзида аҳоли орасида гепатитнинг олдини олишга қаратилган 318 та фильм кўрсатилди. «Бошқалар ҳақида ўйла», «Ичак касалликлари профилактикаси», «Нотоза қўллар ҳасталиги» деб номланган ҳужжатли фильмлар деярли барча районларда намойиш қилинди. Бадиий фильмлар кўрсатишдан олдин эса «сариқ»қа қарши кураш тўғрисидаги фильмлар киножурнал тариқасида пропаганда қилинмоқда.

Хасталикнинг кенг тарқалмаслиги мақсадида 2729 та лекция ўқилди, 50 мингдан кўпроқ суҳбатлар ўтказилди. Бу дардга йўл бермасликнинг қулай усулларидан бири радиолекторийлар бўлиб қолди. Йил бошидан буён область шаҳар ва районларида 200 дан зиёд радиолекциялар ўқилди.

М. ШАРИПОВА.

● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

МУСОБАҚАЛАР, УЧРАШУВЛАР

ВОЛЕЙБОЛ

Эркаклар ва аёллар ўртасида олий лига қатнашчиларининг мамлакат чемпионатларида республикамиз спорт шарафини Тошкентнинг «Автомобилист» ва «Динамо» командалари ҳимоя қилмоқда. Эркаклар Волгоград ва Олмаота шаҳарларида биринчи тур ўйинларига якун ясадилар. «Динамо» волейболчилари Олмаота шаҳрида МВТУ ва «Кураппаратура» командаларини бир хил 3:0 ҳисобида енгиб, «Дорожник», ЦСКА ва «Радиотехник» командаларига 1:3 ҳисобида ютқазди.

«Автомобилист» аёллар командамиз Запорожье шаҳрида қатнашмоқда. Қизларимиз Челябинскнинг «Политехник» командасига 1:3, Одессанинг «Медин» клубига 0:3 ҳисобида ютқазиб, Запорожьенинг «Искра» волейболчиларини 3:1 ҳисобида енгишди.

СУЗИШ

Ростов—Дон шаҳрида СССР Кубоги мусобақалари давом этмоқда. Тошкентлик Лариса Белакон «Труд» терма командаси сафида, Сергей Заболотнов эса Марказий Армия спорт клуби сафида қатнашмоқда. Ҳар иккала спортчимиз ўзларига билдирилган ишончни оқлашди. Л. Белакон 200 метрга брасс усулида сузишда 1 минут 12,29 секунд натижа билан маррага биринчи бўлиб келди. С. Заболотнов 200 метрга чалқанча усулда сузишда 2 минут 02,57 секунд натижа кўрсатиб ғалаба қозонди.

КЛАССИК КУРАШ

Запорожьеда ўтган Италия, Финляндия, Болгария, Польша, Румыния ва СССР спортчиларининг халқаро турнири совет полвонларининг ажойиб ғалабаси билан тугади. Ғолиблар сафида тошкентлик Комил Фатхулин ҳам бор.

БАСКЕТБОЛ

Финал олтилик қатнашчилари Тбилисида ўтказган биринчи давра ўйинларидан кейин жадвалда қуйидагича жойлашдилар:

Командалар	Ю	М	Т/Ф	О
«Жальгирис»	4	1	502-408	18
ЦСКА	4	1	499-188	17
«Строитель»	3	2	409-390	16
«Динамо»	2	3	445-522	15
«Университет»	1	4	442-549	13
СКА	1	4	452-492	11

Эслатма: жадвалда қатнашчиларнинг саралаш ўйинларидаги очколари ҳам ҳисобга олинган.

РАССОМ ХАНДАСИ

Идора бошлиғи:
— Ўртоқлар, электр қувватини тежаганлиги учун электрик ўртоқ Шамсихўжа Тимқораев пул мукофоти билан рағбатлантирилсин.

— Ҳой... бу ер ахлат тўкадиган жой эмас..
— Мен ғишт келтирдим...

А. ХОЛИҚОВ чизган расмлар.

ОВЧИ ЁН ДАФТАРИДАН

ЧИЯБЎРИ — ТУНГИ ЎҒРИ

Балиқчилар ва овчилар учун Арнасой этакларида қулай жойлар кўп. Бу ерда Тошкент шаҳар ва пойтахт области овчилари учун махсус ов бурчаклари ажратилган. Куз кунларининг бирида биз ана шу шимолий Арнасой бўйларига балиқ овига чиқдик.

Эрта тонгда мўлжалланган ерга етиб бордик. Кўтарилаётган қуёшнинг қизғиш доираси сой сувида ялтирар эди. Яхши умидлар билан сувга қармоқ ташладик. Аммо ҳар қанча уринсак ҳам, овимиз юришмади. Кун бўйи бирорта ҳам балиқ тута олмадик. Бор умидимиз кечки қулай шароитда эди.

Худди кутганимиздек бўлди: кечқурун кетма-кет қармоғимизга балиқлар илинди. Сўнгра балиқларни саватчага жойлаб, кўлмак сувга ташладик-да, гулхан ёқдик. Осмонда илк юлдузлар кўрина бошлади.

Эртасига эрталаб қуёшнинг илк ёғдулари остида яна овни давом эттириш учун қирғоққа бордик. Бирдан саватга оёғим тегиб, қоқилиб кетдим, ҳайрон бўлдим: нега сават қуруқликка чиқиб қолибди, балиқлар қани?

Шошиб ҳамроҳимни чақирдим ва иккимиз диққат билан бу воқеани ўргана бошладик. Охири шундай хулосага келдик. Бу ерда тунги ўғри — чиябўри қароқчилик қилган. Бу шум ва ёввойи ҳайвон саватчани сувдан чиқарган ва маза қилиб балиқларни паққос туширган.

Бизнинг бу фикримизни нам қумликдаги чиябўри излари, атрофда сочилиб ётган балиқ суяклари далиллаб турарди.

М. МАҲМУТОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

М. Қориёқубов номидаги ўзбек Давлат филармонияси

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

6 ДЕКАБРЬ СОАТ 19.30 ДА

«ХАНДА» АНСАМБЛИ ИЖРОСИДА

«КУЛГИ КИРГАН УЙГА, ҚАЙҒУ КИРМАГАЙ»

(икки бўлимдан иборат сатира ва юмор эстрада томошаси)

Сценарий муаллифлари: Ҳайдарали УЗОҚОВ, Шерқўзи ҒОЗИЕВ.

ҚАТНАШАДИЛАР:

Шерқўзи ҒОЗИЕВ, Аъзам ҒОЗИЕВ, Ғайбулла МЕЛИЗИЕЕВ, Малика ШАРИПОВА, Ўсар ЮСУПОВ, Қурбонали ТИЛЛАЕВ, Насиба ЭСОНОВА, Анзиратхон ЗИЁВИДДИНОВА.

ЎЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛҒУ АСБОБЛАРИ АНСАМБЛИ.

Музика раҳбари — Мирсалим МУҲАММАДЖОНОВ.

Программани — Мамасоли ХОЛМАТОВ ва Зайниддин ОМОНОВ олиб борадилар.

М. Қориёқубов номидаги ўзбек Давлат филармонияси

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

7, 8, 9 ДЕКАБРЬ СОАТ 19.30 ДА

БУТУНИТТИФОҚ ПРОФЕССИОНАЛ БАДИИЙ КОЛЛЕКТИВЛАР КЎРИГИ-КОНКУРСИ ДИПЛОМАНТИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ЛЕНИН КОМСОМОЛИ МУКОФОТИНИНГ ЛАУРЕАТИ

ВОКАЛ-ХОРЕОГРАФИК
«ЛАЗГИ» АНСАМБЛИНИНГ

КОНЦЕРТИ

ҚАТНАШАДИЛАР:

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар:
Ортиқ ОТАЖОНОВ,
Гулсара ЁҚУБОВА.

Солистлар: Қўзибой ОТАЖОНОВ, Ўктам АҲМЕДОВ, Мавлуда ОЙНАҚУЛОВА, Фируза СОЛИҲОВА, Маъмуржон МАДВАЛИЕВ, Фируза МИРҲАМИДОВА, Нурилла ЖУМЁЗОВ, Раъно ЖУМАНИЁЗОВА **ва бошқалар.**

ЎЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛҒУ АСБОБЛАРИ АНСАМБЛИ

«ЛАЗГИ» ансамблининг бадиий раҳбари — Ортиқ ОТАЖОНОВ.

Балетмейстер — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист ва СССР Давлат мукофотининг лауреати — Равшаной ШАРИПОВА.

Музика раҳбари — Асқарали ҲИДИРОВ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

МТ-I. 9.00 — «Время». 9.40— Мультфильм. 10.25 — «Ўлим архиви». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 1-серия. 11.55 — Концерт. 13.05 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.00 — «Сенинг ленинча кутубхонанг». 16.35 — Концерт. 17.00 —Қувноқ стартлар. 17.45 —Мухбирларимиз ҳикоя қиладилар. 18.15 — Финляндия телевидениесининг программаси. 19.00 — Концерт. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Телевизион очерк. 19.45 — «Ўлим архиви». Телевизион бадиий фильм. 2-серия. 21.30—«Время». 22.05 — «Санъат усталари». 23.20 — Дунё воқеалари. 23.40 —Спорт ҳафталиги.

МТ-II. 9.00— Эрталабки гимнастика. 9.15 ва 10.35 — Музика. 10.05 ва 14.20 — Француз тили. 11.05 —Эстетик тарбия. 11.35 ва 12.40 — Совет давлати ва ҳуқуқи асослари. 12.05 — «Шахмат мактаби». 13.10 — География. 13.40 — Зоология. 14.05 — Илмий-оммабоп фильм. 14.50 — Уйғониш даври санъати. 15.20 — «Азизим Саша». А. Одоевскийга бағишланади. 16.15 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — «Коллектив нимага қодир». 19.15 — «...16 ёшгача ва ундан катталар». 20.00 — Концерт. 20.30 — «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар». 20.50 — «Москвичка» телевизион клубига илова. 21.20 — Кинолавҳа. 21.30 — «Время». 22.05 — Бадиий фильм. 23.20 —Волейбол бўйича СССР чемпионати. Хотин-қизлар.

ЎзТВ-I. 11.30 —Физика. 12.00 — Телефильм. 12.30 — Адабиёт. 13.00 — «Бурилиш». Бадиий фильм. 18.05 — Мультфильмлар. 18.35 — Мактаб ўқувчилари учун. «Орзу». 19.50 — «Миллионлар ленинча университети». 19.30 — «Ахборот». 19.45 — «Ижод саҳифалари». М. Исмоилий. 20.30 — «Ахборот». 20.50 — Концерт. 21.30— «Время». 22.05 — «Хирмонингизга барака». 22.20 — «Ҳам маҳорат; ҳам илҳом». Телевизион кўрсатув. 23.45 — Янгиликлар.

ЎзТВ-II. 9.00—16.40 — МТ-II. 18.10— Илмий-оммабоп фильм. 18.45 — «Соялар чошгоҳда ғойиб бўлади». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. «Келгиндилар». 2-серия. 20.00 — Янгиликлар. 20.20 — Тошкент область Орджоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхози меҳнаткашларининг Ўзбекистон Давлат симфоник оркестри билан учрашуви. 21.00 —Телефильм. 21.30 — МТ-II.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ
ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

БИЗНИНГ АДРЕС:
700000. Тошкент—П,
ЛЕНИН кўчаси, 41

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916, 325748, масъул секретарь—334808, 325353, секретариат — 325750. БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 325778, саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325749, қишлоқ хўжалиги — 325647, пропаганда; совет қурилиши — 325645, фан, маданият ва олий ўқув юртлари — 325553, адабиёт ва санъат — 325767, ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик — 325733, хатлар ва оммавий ишлар; фельетонлар — 334048, 325354. Фотомухбир — 325894.

Р. 02334. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС: 64684. Б.—1729. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12